

Mrs J. Czindiniene Box 490

KOVA

„KOVŲ
TU ĮGYSI
SVO
TIESAS“

Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
ORGANAS LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ PARTIJOS AMERIKOJE.

PREKIUOJA:

metams ,, 2.00
pusmečiui ,, 1.00

ADRESAS:

1418 So. 2-nd Street.
Philadelphia, Pa. U.S.A.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILA. PA.

Nr. 7

Philadelphia, Pa. 22 Vasario (February) 1907 m.

Metai III.

DRAUGAI, SKAITYKIT IR PLATINKIT „KOVA“!

Ar mes galesim turet savo universiteta?

MOKSLAS yra didelis dalykas. Apie mokslą kalba žmogus su nejučioms išsiveržiančia paguodone. Ypač da ir dėlto, kad vargdienio žmogaus akise, mokslas yra išgelbėjotum nuo vargingo gyvenimo, o turtingesnis moksle mato skylę, per kurią prabėga nuo darbinio gyvenimo.

Mūsų mokslą guodojam, stengiamės patįs mokytis ir mokyt savo vaikelius. Neteisingai tuli egojistai peikia tamsesnius žmones už nenorėjimą mokytis arba vaikus leisti į mokyklą. Duok žmonėms užtikrintą gyvenimą, pamatysi, kaip visi ir kiekvienas stengsis savo vaikus mokyt, prisipildys mokyklos, gimnazijos, akademijos, institutai, universitetai!

Bet... ne apie tą čia norėjom pasakyt. Mūsų norėjom ištart savo nuomonę apie sumanimą p. Parces iš Pažvėlsio (žr. «Vien. Liet.» 3 N), — įkurt tam tikrą mokslo korporaciją, įsteigt kaipi kokį Amerikos lietuviams universitetą.

Labai nuosekliai apšvietė tą sumanimą «Lietuva» (N 5). Išrodė, kad nė medžiagiškas Amerikos lietuvių pasilaikymas,

nė aplinkybės, tokiam sumanimui neatsako. Reikėtų toji kritika da pagiljt, — ir vis išeitų, kad mūsų savo universiteto čionai, Amerikoje, turėt n e g a l i m e. Faktas apgailėtinas, bet jokiū budu neišvengtinas!

Tuomi mūsų nuomonė ir užsibaigia.

Bet mūsų, lietuvių—socialistai, nelengviai su viskuom taikomies. Ištardami «Amen» dalykams neįvykdomiems, jieškom kitokių išeiigos kelių. Mokslo mums reikia. Be mokslo — mums nėra darbo; nes ir mūsų darbas yra moksliškas. Kaip mūsų mokslą pasieksim?

Yra pasiturinčių, kurie leidžia vaikus į visuomeniškas mokyklas (public school); ar jos mokina tokiu liežiuviu, ar kitokiu, — vis viena. Lietuvos inteligencija mokinosi rusiškos, vokiškos ir kitokios mokyklose. Jie išmoko, apsišvietė. Čia kalba mažą, arba ir jokios rolės nelošia. Tas pats ir su kitomis augštesnėmis mokyklomis (institutais, akademijomis, universitetai). Čia reikia pinigų, o ne liežiuvio. Mokyklos neištautina; tamsybė didesnį ištautėjimą daro (kurio teip bi-

josi mūsų tautiečiai). Todėl, pradėjus nuo pradinių mokyklų, baigiant augščiausiomis, mes nematom jose lietuvių priaugančią kartą pavojaus (juokinga būtų apie tai šnekėti!). Reikia tik raginti lietuvius, kad eitų patys ir leistų vaikus į čionykštes valstijines mokyklas. Bet jeigu žmonės, dėl biednumo negali jų lankyti, tai jau čia ne mokyklos kaltos; čia kaltos yra sunkios darbininkų sąlygos, kurių nepataisytum nė savo mokyklas turėdami; juk ir lietuviškose mokyklose nemokys už dyką; ir ten galės eit tik tai turtingesni, o ne vargingieji.

Mums rodos, kad tas klausimas teip aiškus, kad nematyti jo, reiškia visai nieko nematyti.

Mes tą sumanimą tik tada suprastume, jeigu jis būtų statomas ant savitarpinio augusių žmonių-darbininkų apsišvietimo, — maždaug tokio, kokį kadaisiai buvo pasiėmusi «Tėvynės Mylėtojų Dr-tė». Kad toji dr-tė, galima sakyti, miega, tai dar nereikia, kad ji būtų nereikalinga. Gal jos kelias netikęs? Reikia pataisyti. Gal vardas persiauras (tik tautišką prasmę turintis)? Galima juk permaintyti. Gal jos darbai nepatiko didžiūmai prastų žmonių? Labai galėjo būti ir tas. Bet, ar tai irgi nepataisomas daiktas? Reikia dirbti, kad didžiūmai būtų naudinga, tada kiekviena įstaiga ar organizacija įgys visuomenėje užuojausmę.

Ir mes, lietuviai-darbininkai, savitarpinį apsišvietimą privalome kuoaugščiausiai statyti, kaip visiems ir kiekvienam prieinamą dalyką. Mokyklos turi savo kelią, kuriuomi gali eit tik turintieji kišenes žvangančio metalo, protekijas ir tt. Bet prie savitarpinio apsišvietimo gali eit-gi kiekvienas, nors ir biedniausias.

Atkreipdami ant to atydą tokių jau esančių organizacijų, mes Amerikos lietuviai-socijalistai, kaip organizuota politiška partija, irgi tame dalyke ne menką darbą galime padaryti, — darbą, teip sakyti, jau pradėtą. Mums kulturiškas savo brolių kilimas teip jau yra brangus, kaip ir politiškas. Čia Amerikoj ypatingai mums paranki dirva. Nėra čia mums tokios politiškos kovos, kaip, pav. Rusijoje. Na, o ekonomiška kova eina greta su darbininkų apsišvietimu.

Kaip tokią darbą — savitarpinio apsišvietimo — galime varyti? Reikia kuodaugiausiai išleisti gerų raštų, įkurti knygytus, skaityklas; jungti apšvietos klubus. Galime įtaisyti vakarines mokyklas (kur galima). Skaitymas žmogų teipgi apšviečia, kaip ir mokykla. Ir mokykloje mokina iš knygų. Istorijų, geografijų, aritmetikų ir t. p. mokslo rankvedėlių mums išleisti nebereiks, — tokių jau turime Europoje. Mums reikės daugiau raštų iš politikos, ekonomikos, draugijos gyvenimo ir apie kitokius klausimus butinai darbininkams reikalingus.

Ar tas įvykdomas? Mums regis, kad teip Nereikės čia akcijų. Užteks mūsų partijinio programo tvarkiam darbo vedimui. Užteks teip darbą varyti, kaip jis yra pradėtas; toliaus, pats darbas parodys ir iškels savo reikalavimus. Jeigu nors vieną per mėnesį knygutę išleisim, tai per metus turėsime dvyliką. Rankraščių pagamys tie patys mūsų darbėtesni draugai.

Ir ot tokiu budu, mūsų partija bus didelis liaudės universitetas.

KO NORI SOCIJALDEMOKRATAI?

LEKCIJA PIRMA.

2. Nuo utopijos prie mokslo.

(TAŠA).

PRIE tokios mislies atėjo mokslinčiai ir kitų mokslų srytise. Ant galo, ta pati idėja buvo įnešta ir istorijos mokslan; šis nuopelnas reikia priskaityti Vokietijos filiozofui Hegel. Hegel padarė istorijos mokslė tokį pat perversmą, kaip Kants padarė astronomijoje, ir Darvins — mokslė apie prigimties gyvūnus. Jis mokino, kad istorija nėra tai rinkinys kokių atskirių nuotikių, — kuriais mes džiaugtumėmes arba nuo kurių mes turėtume piktintis, — bet kad istorijoje guli liogiškas veiksmas žmonijos išsivystimo. Tas veiksmas atsibūna sulyg prigimties įstatytų taisyklių. Hegel užsidavė sau milžinišką tikslą — ištyrinėti ir išmokyti šitą veiksmą; vienok jam nepasisekė savo uždavinį atsiekti, nes jis patsai vėliaus apsisotojo ant tam tikro punkto. Apsisotojo jis dėlto, kad savo filiozofijoje jis vienok buvo idealistas (— svajotojas). Jis samprotavo, kad visas paviršutinis svietas tvarkosi pats per save, sekdamas kokią tai nematomą idėją. Vienok, nors jis daugume ir svajojo, tečiaus dirbo tveriamąjį darbą. Hegelio sistema pilna genijališkų mislių ir ji giliai persiskverbė į istorijos prasmę; tečiaus, nežiūrėjęs į tą viską, jo sistema pasiliko neįvykdoma, — nes ji buvo sutverta vieno žmogaus, kurs mažai atsižvelgė į šėdieninius žmonijos reikalavimus. Jo sistema yra plati. Ir tame tai bėda, kad joje nėra siurumų, kurias greičiau suprastų minia. Štai kame ji pati sau priešingauja: jeigu Hegel pripažįsta, kad istorija yra tai veiksmas žmonijos išsiplėtojimo, tai nors Hegel būtų genijališkiausias žmogus, visgi jis be žmonijos pagalbos negali nieko padaryti: juk žmonijos išsiplėtojimas nepaeina iš galvos filiozofu Hegel, bet iš pačios žmonių draugijos. Bet Hegel tą pražiūrėjo: jis savo sistemą pastatė kaip kokią neišgriaunamą teisybę, ir dėlto jis pats priešinosi savo mokslui.

Idant išrišti Hegelio ir kitų mokslinčių supainiotus moksliškus mazgus, reikėjo vėl padaryti žingsnį į žmonijos išsiplėtojimo istoriją. Tas žingsnis turėjo vesti prie materijalizmo, t. y. prie tokių pažiūrų į svietą, kurios pripažįsta, jog svieto pamatai ir viską darančiai pradžia, — yra tai medega — užčiuopiamas daiktas, o ne kokia nematoma spēka. Šitą didelį žingsnį prie materijalizmo, — būtent prie materijališko išaiškinimo istorijos, — padarė kiti du vokiečiai, būtent: Karoliūs Marks ir Pričkūs Engels. Jie susekė, jog medžiagiškas žmonių padėjimas stumia pirmyn visą žmonijos plėtojamąsi; žmonės stengiasi pagerinti savo būvį, palengvinti darbą, išranda visokius būdus lengvesniam suradimui maisto, ir tt. Ir ot tie visi reikalai priverčia žmonių eit pirmyn ir pirmyn. Neateina niekas iš dangų, ar nežinomų svietų, padėt žmonių eiti pirmyn; pats gyvenimas juos stumia. Pilna istorija tokių faktų. Pavyzdin, žmonės tikėjosi, kad po prancūzų revoliucijai įvyks gadynė lygybės ir laisvės, bet nieko to nebuvo; lūkėjo, kad visur pritvins turtų ir palaimos, bet štai mes matom, kaip 1831 metuose sukyla audėjai Lyone, gimsta judėjimas chartistų Anglijoje, o visoje Vokietijoje siaučia bausis skurdas. Ir tas jau po revoliucijos! Marks ir Engels atėjo prie tokių išvadų, kad buržuazija ir proletarijatas — yra du priešai, kurie ant išdarbysčių lauko niekadės nesusitaikys, nes tų dviejų

kliasių reikalai yra visiškai priešingi vieni kitiems. O kadagi šėdien išdarbystės yra vyriausiu judiniu viso svieto, tai nedyvai, kad visose šaliose pasaulio verda kliasinė kova. Prisižiūrėdami į tą kovą — buržuazijos su proletarijatu — jie kalbėjo, kad toji kova išcina iš paties žmonijos išsiplėtojimo. Senovėje žmonės kovojo su gamta, su žvėrimis. Dabar tuos apvaldė. Bet dabar kyla kova žmonių silpnesnių prieš galingesnius. Tą kovą pagimdė persimainiusios išdarbystės ir susinešimo sąlygos. Kliasių, buržuazijos ir proletarijato, užgimė teipgi iš persimainiusių išdarbystės sąlygų. Kiekvieno krašto draugija dabar rymo ant ekonomiškų pamatų; ant tų pamatų rymo ir valdžios formos, ir filiozofija, įstatymai, literatūra ir visos kitos žmonių pažvalgos ir veikmės.

Tie samprotavimai mokino ne vien suprast dabartinį draugijos surėdimą, bet ir tą suprast, kaip plėtosis draugijos surėdimas ateity. Karolius Marks ir Pričkus Engels parodė, kad socializmas ne yra koks tai netikėtas apsirėškimas. Tai ne kokio genijaus išmislytos pažvalgos, bet tai vaisius ekonomiškąjo žmonijoje išsivystymo. Sulyg tokių pažvalgų, dabartinis socializmas anksčiau ateit ir negalėjo, jis tapo galimas tik tai šių dienų sąlygose, įvykus dabartiniam ekonomiškam išsiplėtojimui. Bet jeigu mokiti žmonės būdavoja savo pažvalgas, vis imdami medegą iš to paties ekonomiškąjo išsiplėtojimo, tai tas pasirodo bereikalingu: nėra reikalo tverinėt kokias tėnai pramanytas sistemas, bet užtenka tik tai tyrinėt šitą ekonomiškąjį išsiplėtojimą; tas išsiplėtojimas tveria sistemą pats per savę. Vieton sėdėt užsidarius kambary ir išmislinėt didelės sistemas, reikia eit laukan, eit tarp žmonių ir ištyrinėt dabartinę draugiją, išsismokīt visą ekonomiškąjį gyvenimą. Ir Marks su Engelsu tyrinėjo. Jų tyrinėjimai surado vieną didelį pamatą, ant kurio remiasi visas kapitalizmo surėdimas. Tas pamatas yra — *liekamoji vertė*, apie kurią vėliaus pašnėkėsime gana plačiai.

Marks mokino mus, kad vargas ir linksmybė, laimė ir sielvarčiai žmonijos, — kaip dabartiniame laike teip ir ateity, — paeina ne iš galvos vieno ar kito žmogaus; tas viskas randasi nuo ekonomiškąjo draugijos susitvarkimo. Laikas paliaut svajojus apie kokias tėnai «amžinas tiesas ir amžiną teisybę», o reikia mokītis ir taikītis su ekonomiškais spėkomis, kurios draugijoje buvo, yra ir bus. Jis mokino, kad reikia perstot varinėjus filiozofijas, o mokītis ekonomijos; nieko nereikia spėliot, minėtuot, išmislinėt, o reikia suprast tas kas yra. Ir ot nuo laikų Karoliaus Marks, mės pavirtom iš fantazierių, svajojusių apie kokias tėnai plunksna sutveriamas laimes, apie aukso gadynę, — pavirtom į mokslinguosius tyrinėtojus.

Mės tapom sveikais žmonėmis, tyrinėjantiais tikrus apsirėškimus; mės mažiau žiūrīm į nepermatomą ateitę, bet labiau tyrinėjam dabartę ir praeitę, iš kurių mės daugiau semiamės mokslo, negu iš visų mūsų klaidžių svajojimų apie būsentį nežinomą laiką.

Bet kokie yra pamatai, ant ko mės statom dabartinį draugijos surėdimą? Ką reiškia mokslingąjo socializmo mokslas? Ką įnešė į tą mokslą Karolius Marks ir Pričkus Engels? Atsakimą mės rasim sekančioje lekcijoje.

(Toliaus bus).

LIETUVIŲ ATEIVYSTĖ AMERIKON.

AMERIKA, kaip aukso ir «laisvės» šalis, da labai smiliai vilioja kitų šalių darbininkus; daugumas keliauja Amerikon «pasidaryt pinigą», nes mąsto sau, jog čion tas lengviai nusiduoda. Tuomtarpu atkeliavę randa visai ką kitą: vaikščioja po kelis mėnesius be darbo ir nyksta sveikatoje; gauna darbą nauji ateiviai visuomet po to, kaip jau juos iščiulpia visoki darbo komisionieriai, agentai, mekleriai, na, ir patis «draugai» išmelžia «fun-

dinimais» už prizadus ten ir ten pajieškot, tą ir tą paprašyt. Gauna darbą visuomet baisiai sunkų, tokį, kokio jau čionai gyvenantieji nebenori už mažą mokestį, arba per visą dieną, dirbt. O «gri-norius» noriai kabinasi; jis džiaugiasi bile gavo darbą, bile iš bado nagų gauna išsisukt. Ir dirba, vargsta po 11–12 val. paroje, už 1.00 ar kelis centus daugiau per dieną; tuomtarpu pragyvenimas pats apie 1.00 per dieną kaštuoja. Ar galima tokiose sąlygose «pasidaryt pinigą»? Suprantama, kad ne. Vienok žmonės vis važiuoja ir važiuoja!

Per prabėgusius metus, nuo 30. VI. 05. iki 30. VI. 06., — atkeliauta Amerikon 14.257 lietuvių [9.429 vyrų, 4.828 moterių]. Pilnas to laiko apyskaitas paduoda «Vienybė Lietuvinkų» [Žr. N 6 š.m.]. Čia mės tik trumpai tas apyskaitas perbėgsim, ištraukdami iš jų reikalingesnes mums vietas.

Lietuvių atkeliauta Amerikon iš šių šalių: iš Lietuvos 13.773; Anglijos 382; Austrijos 38; Vokietijos 22; Pietinės Amerikos 17; Kanados 15; Aprikos 5; Danijos 3; Rūmunijos 2.

Pagal amžiaus: 1.270 vaikų iki 14 metų; 12.765 amžiaus nuo 14–44 mm.; 222 — senesnių per 45 metus.

Mokančių vien tik skaityt buvo 1.041; mokančių skaityt ir rašyt 6.053; nemokslų — 5.893.

Amerikoje buvusių ir vėl grįžtančių iš Lietuvos atgal, buvo 401.

Pagal užsiėmimų šiaip lietuviai ateiviai skaidosi: 3.944 bernų; 3.717 darbininkų; 2.727 tarnaičių; 300 kalnakasių; 156 rubsiuvių (kriaučių); 78 ūkininkai; 64 šaltkalviai (sliesoriai); 57 kurpiai (šiaučiai); 52 kalviai; 41 geležies liejikai; 34 mūrininkai; 23 jurininkai (matrosai); 20 stalių (?); 17 moteriškų rūbsiuvių; 15 raštininkų; 13 mašinistų; 12 duonkepių; 12 inžinierių; 12 stiklorių; 10 mokytojų; 8 pečkuriai; 8 audėjai; 7 daržininkai; 7 blėkoriai; 7 pirkliai; 6 muzikantai; 6 malūninkai; 5 kunigai; 4 kepurininkai; 4 vindininkai (?); 3 architektai; 3 mėsininkai; 3 balninkai [rymoriniai?]; 3 odininkai; 3 laikrodininkai; 3 račiai; 2 barzdaskučiai; 2 fotografai; 2 zecerai; 2 moteriškų skrybelių dabintojai; 2 pabrinkantai; 1 skulptorius; 1 knygtaisis; 1 alaus virėjas, 1 kailiadirbis; 1 auksakalis; 1 bruko dirbėjas; 1 akmenų tekintojas.

Iš tos tobyčaitės matome, kad daugiausiai ateivių yra teip vad. bernai, t.y. kaimų darbininkai, ne amatninkai. Amerikonams tas bus įstabu, nes čion miestų darbininkų kur kas daugiau už dirbančius ant laukų. Bet mės žinom, kad Lietuvoje pabrinkų pramonė tebėra da vystyklusė; todėl nėra nė dyvo, kad kaimų darbininkai viršija kitas rūšis. Privestoje tobyčaitėje, mės randam tuojaus po bernais — «darbininkus». Be abejonės čia yra menama miestų darbininkai. Ir čia tai prieiname prie išvadų, kad Lietuvoje sąlygos yra netikė kaip ant kaimų teip ir miestuose.

Inteligentų išėivių (priskaitant ir šiek-tiek lavesniųjų amatų darbininkus) labai nedaug. Štai kiek: raštininkų 15; mašinistų 13; inžinierių 12; mokytojų 10; muzikantų 6; kunigų 5; architektai 3; skulptorius 1. Viso 65. Sulyginus su visa suma ateivių — 14.257, — matosi, kad inteligentiškaijai rušei darbininkų Lietuvoje visgi geriau, nes ant 1.000 prastų darbininkų vos šeši keliauja inteligentai.

Ar stengiasi čionai inteligentai tarnaut savo tamsesniams broliams, — kas gali dabar ant šito atsakyti!..

Socijalizmo dora.

SOЦИЈАЛИЗМАС šėdien jau pasiekė aukščiausį laipsnį idėjos, kokios jokia žmogaus doriškoji išmintis ikišiol dar nebuvo įgijusi.

Jis reikalauja, kad teisybė, lygybė, laisvė ir brolystė, — ku-

rios liovėsi būt kokiais tai pašaliniais gaivalais, — būtų tikrai jau vykdomos, ir kad sulyg jų prasmę visi kasdieniniai žmonijos veiklumai būtų teip ir kreipiami.

Žmonijos reikalavimai pas kiekvieną gaivalą vienodi — kiekvienas gyvas daiktas kovoja už savo būvį; ir idant toji kova būtų pasekmingesnė, reikia kovojantiems susivienyt į organizacijas. Toks socializmo reikalavimas nenusikalsta prieš dorą, nes jis ryso ant pamatų žmogaus prigimimo.

Kiekvienas šėdien žmogus, būdamas sąlygų priverstas, jieško sau kėsnio duonos, jis leidžiasi į tokias aplinkybes, kur jo idealus iškraipo ir subiaurina; kur tankiai žmogaus prigimtas teisingumas būva priverstas persikeist į apgavystę, į skriaudimus artymo, nyksta ir dila saužinėje meilė ir brolystė.

Socialistai, karštai jaučia reikalingumą įgpendit tokias sąlygas, kuriose kiekvieno žmogaus dora galėtų sav laisvai ir nuosekliai tobulintis, ir kiekvienas draugijos sąnarys būtų veiklus pagal savo išsigalėjimą. Bet kaip tokias gražias sąlygas įgyvendit? Reikia tat, kad kiekvienas žmogus gautų išteklingsnį gyvenimą, apsišviestų ir tobulintųsi. Taigi socialistai ir reikalauja, kad dabartinė nelygybės sistema reikia pertaisyti; o tas galima tiktai tada, kada pertaisysim visus išdarbystės ir turtų padalinimo kelius.

Žinoma, tie žmonės, kurie iš šėdieninės sistemos gausiai naudojami, tie yra priešingi išdarbysėių pertaisimui, nurodo jie visokias kliutis, dėlei kurių toks pertaisimas nebūses galimu daiktu. Bet ant to socializmo mokslas nepaiso, nes žino, jog naujas sutvarkimas išdarbysėių, bus akstinu kiekvienam tokiam socializmo priešui, ir kiekvienas doriškas užaušėlis priverstas bus išsitobulinti ir geru žmogum patapt. Socializmas prašalīs tokius pavienių žmonių užkietėjimus; ir tas įvyks ne vien per tobulesnį surėdimą, bet teipgi ir per visą socializmo dorą, kuri stengiasi nuodugnai ir iš visų pusių apsvarstyt *visų* žmonių gyvenimą ir reikalus, o ne pavienių. Todėl kožnam lengva suprast, kad draugijos surėdimas gali būt geru tik toks, kuriame kiekvienas žmogiškas gaivalas jausis užganėdintu gyvenimo sąlygomis; tiktai tuomet velys gero kaimynas — kaimynui, artimas — artimui.

Nėra ant sviato didesnio ir teip supainioto daikto, kaip kova už būvį, kuri ištikrųjų yra vadas žmonijos pirmyn. Juo tolyn pradeda plėsties žmonių arba šiaip gyvūnų, išsilavinimas, tuom aštresnė įvyksta kova silpnesnių su galingesniais.

Kodėl žmonės su savim kovoja? Dėlto, kad verčia pilvo reikalai. Bet šėdieną tankiai žmonės kovoja tarp savės už nereikalingus daiktus. Tokių daiktų visai žmogus nereikalautų, jeigu šėdien būtų kitoks draugijos surėdimas. Socializmas eina prie kitokio, naujo surėdimu, ir tuomet nereikalingieji žmogaus geiduliai bus susiaurinti ant tam tikros lygmalės; teip, jog žmogus galės gyvent be daugelio tokių ir tokių reikmeniu, kurių igijimui jis neturi pajėgos ir protiško gabumo.

Šėdien, išimant šviesius mokslinčius, labai mažai žmonės atkreipia atydą ant to, jog tarpe žmogaus ir kitų žemesniųjų gaivalų viešpatauja teipgi nuolatinė kova; neišskiriant pagaliaus nė bacilių (— nematomų vabaliukų ėdančių žmogų), kuris irgi veda kovą su žmogum; ir labai tankiai bacilios žmogų paveikia, išvaro iš tarpo gyvuojančių gaivalų. Neišvengsim mės tokios kovos, kurią patį prigimtis įvedė; kova už būvį yra ir pasilikis svarbum dalyku amžinai. Todėl reikia, kad žmogus prie tokios kovos prisitaikintų ir naudotųsi iš progos, kad kovą laimėt; ir jeigu tik žmogus moka kiekvieną progą apverst ant savo naudos, tai jis pats kila aukštyn kitų; ir ne tik jis, bet ir jo ipėdiniai tampa laimingais. Bet jeigu žmogus, turėdamas planus, tampa sutrukditas per kokią netikėtą priežastį, tat jo darbai nueina jam be naudos, o tuomtarpu kitas kas ant jo vietos atsistoja, — turintis nors ir tuščią, bet kietą maulę bei greitas kojas; ir tas tuojaus įgauna ant menkesnio viršų ir prislėgia savo aplenktaį draugą.

Paklauskim-gi dabar savės, prie ko eina tokia žmonių arba gyvūnų saumlybė? Argi tat silpnesnis turi pasiduot stipresniam ir nesilavit kovot? Reikia, nes visos prigimties gyvūnai tą patį daro. Kodėl gi darbininkas to nedaro? Argi kapitalistas, spaudžiantis proletarijatą išdarbystėse ir terorizuodamas beginklius žmones, nėra toks pat parazitas, ėdantis žmogaus kūniškas ir dvasiškas spēkas? Ar nereikia prieš jį kovot ir jį naikit?

Kiekviena šeimyna, rimtai suorganizuota, remia kiekvieno savo sąnario išsitobulinimą. Tėvai dažnai persiliūdija tada, kada jų vaikai užauga, — jog tas, kurį jie rūpestingiau auklėjo ir mokino, pastoja daug gabesniu, negu ans, apie kurį mažiau rūpinos. Todėl, socializmas geidžia, kad kiekvienas draugijos sąnarys būtų rūpestingai auklėtas, idant tokiu būdu nuo jų apturėt geriausius visuomenei vaisius. Doriška žmonijos pirmėivybė vienintėliai remiasi ant gero, visos draugijos sąnarių išauklėjimo ir lygaus aprūpinimo jų gyvenimo reikalų. Argi tat nemasina tavės, biednas žmogeli, toji aukšta ir kilti socializmo dora, kurioje tu ir tavo vaikeliai tapsite tikrais žmonėmis? Argi nenusibodo tau grumtis su savo vargais pavieniui ir visuomet būt pergalėtu? Atverk akis ir pamatyk, kuom tu esi. Tu esi žmogus, todėl stok su žmonėmis bet ne su tais, kurie tavę pergalėjo ir pavergė, bet su tais, kurie nori vergiją išnaikt. Stok ir kovok už būvį, jeigu esi gyvas žmogus!..

K. Dugis.

IŠ SOCIALIZMO ISTORIJS.

PRANCUZIJOS SOCIALIZMAS METUOSE 1848.

(TASA).

METAU 1830 labai buvo svarbi, socializmo istorijoje gadynė. Tų laikų bruzdėjimuose, Saint-Simon'o mokslas prisiartinu prie savo kryžio (— perlūžio), ir dabar atėjo proga praktiškam susikvarnavimui pažvalgų Fourier'o. Bet daug didesnės socializmo pasekmės, išsivystę revoliucijos laikuose (1830), paėjo nuo atradimo skirtybės tarpe *buržuazijos* ir proletarijato Prancūzijoje ir Anglijoje, tuodviese šalise kur ant pirmiausios vietos pasaulio stovėjo iškilęs politiškas bei draugijinis judėjimas ir kur naujaušios išdarbystės labai plačiai ėmė plėtotis. Iki tam laikui, buržuazija ir proletarijatas išvien kovojo priešais baudžiavas ir monarkiškąją atgaleivystę. Bet per revoliucijas, baudžiava ir monarkizmo saualė tapė maždaug susiaurintos ir susilpnintos; ir ot dabar pradėjo igyt valdžią vidurinis buržuų luomas, kurs pradėjo spaut žemutinį luomą — proletarus. Suprantama, kad tarpe buržuazijos ir proletarijato tuoj apsireiškė ženklai neapykantos.

Netekęs savo politišku tiesų ir slėgiamas žiaurių ekonomiškų sąlygų, proletarijatas dabar iškilo ant scenos, kaip aštri revoliucijinė partija. Pirmieji apsireiškimai tokio, žemosios liaudės neuzsiganėdinimo dalyku stoviu, buvo išsiveržimas maišto Lyone (1831 m.), kur mirštantis badu darbininkai griebėsi už ginklų su šiuo šauksmu: «Arba gyvenimas dirbant, arba mirtis kovojant». Toks pat kerštas dar aštriau išsiveržė Anglijoje, laikuose bruzdėjimo, teip vadinamų «chartistų». Pirmiaus Saint-Simon'o ir Fourier'o pažvalgas prisiėmė tiktai apšviestiesniejieji žmonių klodai, dabar-gi socializmas atsišaukė tiesiog prie darbininkų.

Šitame straipsny mės pakalbėsime apie išsiplėtojamą naujų formų socializmo Prancūzijoje. Kaip žinome iš istorijos, Prancūzijoje ilgus laikus buvo vidurkis revoliucijinio veiklumo; taigi čionai pat — ypač paskutinėje pusėj viešpatavimo buržujinio karaliaus, Liudviko-Pilypo, — įsikūrė sėdyba ir socialistų bruzdėjimo. Metuose 1839 Liudvikas Blane atspauzdino savo knyga *Organisation*

du travail (Darbo sąjunga), ir Cabet'as veikalą — *Voyage en Icarie* (Kelionė Ikarijon). Metuose 1840 Proudhon išleido savo knygą apie nuosavybę. Paryžius — buvo mokykla, kurion keliavo visų kraštų jaunimas semtų revoliucijinio mokslo. Tamelaike jį aplankė šie vėliaus pagarsėję vyrai: Lassalle, įsteigėjas socialdemokratijos Vokietijoje; Karolius Marks, vadas tarptautiškojo socializmo ir Bakunin, apaštalas anarkizmo.

Šitų, aukščiau paminėtų trijų vyrų darbai, turėjo socializmo judėjime plačiausią įtakę; tečiau toji įtakė tik vėliaus pradėjo svietui aiškėti. Bėgyje revoliucijos 1848 metų visa darbininkų kliašos atyda buvo atkreipta ant darbų šių dviejų vyrų: Liudviko Blanc ir Proudhon [išstark: Prūdon]. Ir tuodu vyru, ne tiktai ant abelno darbininkų judėjimo padarė įtakę, bet ir ant viso revoliucijos bėgio, ypatingai Paryžiuje.

* * *

Louis Blanc (Liudvikas Blank). Kaip matēm aukščiau, Saint-Simon ir Fourier buvo socialistai-utopistai, t. y. didžiuma jų pažvalgų buvo išsvajotos ir neparemtos ant tikrų gyvenimo išlygų; juodu tik ištolo tesusisiekė su žmonijos reališku gyvenimu. Bet išėjus ant draugijinės dirvos Liudvikui Blanc, socializmas jau pilnai susiartinio su Prancūzijos tautiška istorija. Įdomiausi Blanc'o moksle vieta, kur jis reikalauja suorganizuot valstybę ant demokratiškų pamatų; bet teip suorganizuota valstybė, jis sakė, nepasiliks amžinai: demokratiška valstybė bus tiktai žingsnis linkui valstybės draugijinės arba socialistiškos. Taigi jojo sistema turi išmintingą ir praktišką pamatą: jis taikinasi su šėdien esančia tvarka ir taikina prie jos savo naujus metodus, — jis, tiesiog, griausia senosios tvarkos pamatus.

Nėra tiek čia vietos ir reikalo aprašinėti su išgaliais gyvenimą Liudviko Blanc. Jis gimė Madride (Ispanijoje), 1811 m.; jo tėvas tuomet buvo vyriausiu valstybės turtų inspektorium, laike karaliaus Juozo, kurs labai abejotinai svyravo ant Ispanijos sosto. Nuo pat jaunystės Liudas igijo garsą, kaipo žurnalistas, Paryžiuje, kur metuose 1839 ikūrė laikraštį *Revue du progrès* (Pirmėvybės peržvalga); tame jis atspauzdino savo garsingą veikalą apie socializmą — *Organisation du travail*. Ūmai tas raštas tapo išleistas pavidale knygos ir labai mielai buvo Prancūzijos darbininkų skaitomas; visi gerėjosi grožybe iškalbos, stiliaus ir nuoseklumo, — kur giliai aiškinama buvo esančios nedorybės, ir kaip lengva tas nedorybes pakeist demokratišku surėdimu, kuriame draugija atgimtų ant meilės ir lygybės sątikų.

Didesnė knygos dalis pašvęsta buvo išrodinėjimams nedorimo lenktynių, apie ką ir šių dienų socialistai skersai ir išilgai darbininkų kliašai skelbia. Todėl apie tą mėš nė nerašysime. Labai akvyvos jo priemonės, kurias jis pasiūlo šėdieninių nedorybių pašalinimui.*) Kaip ir jo pirmtakūnai socialistai, Blancs nepripažįsta senovinių išvadžiojimų, būk tarpe kūno ir dūšios esąs antagonizmas (neapykanta) ir kova; jis sakė, kad mėš privalome harmonijoje ir sutikime plėtoti abi pusi mūsų esybės. Pirmėvybė turi dvigubą formulą: plėtokis dora ir gerinkis medėgiškas žmogaus būvis. Tą formulą mėš galime išpildyt tiktai tada, kad visi broliška susivienysim ir išvieno viską veiksime.***) Jis vienok teip išveda, kad draugijos negalima bus pertaisyti, pakol nebus pertaisyta (reformuota) politika. Politika yra įrankis pataisimui draugijos. Neužtenka išradinėti tikrus būdus įsteigimui susivienijimų, neužtenka organizuot darbininkų kliašą sulyg išminties, teisybės ir žmoniškumo. Reikia draugijos pertaisytojams turēt politišką galybę, kuri kieravytų parlamentus, ministerijas ir armiją; jeigu darbininkai tais įrankiais nepasinaudos sau, tie įrankiai bus ilgainiui atkreipti

*) „Organisation du travail“, 5-ta laida, 1848.

**) Žr. į prakalbą 5-tos laidos „Organisation du travail“.

prieš juos pačius.

Dėl šitų priežasčių, jis nori matyt valstybę sutvarkytą ant ištisi demokratiškų pamatų; ir tame tik jis mato būsentį pasisekimą. Emansipacija (— išsilaisvinimas) proletarų yra labai painus klausimas, ir jį išrišt galės tiktai visos valstybės pajėga. Vienatinis dalykas, ko darbininkams visupirmu reikėtų, tai kad visi darbo įrankiai pereitų į jų rankas; čionai valstija turi ateit jiems į pagalbą ir suteikt tuos darbo įrankius. Mūsų akise, valstija yra «biednujų bankierius».

Liudas Blanc reikalauja, kad demokratiška valstija įsteigtų išdarbysčių sąjungas, kurias jis pavadino *draugijinės darbavietės*, ir ir kurios laipsniškai, ramiu būdu užimtų vietą kapitalistiškų darbaviečių. Valstija turi suteikt tam būdus; ji turi sutaisyti tam tikrus darbininkams veiksmarodžius, ir ji pirmuose metuose turi aprinkti išdarbysčių vadovus. Bet, kaip tik sykį taps sutvarkytos tokios išdarbysčių sąjungos ir įkurtos tos «draugijinės darbavietės», — kaip tik visas tas judėjimas bus paleistas bėgt, tada draugijinės darbavietės pačios savim valdysis, savę rems ir saviškai elgsis. Darbininkai išrinks savo direktorius (vadovus) ir priežvalgus; jie pats prižiūrės pasidalinimą pelno ir patis plėtos savo pramonę.

Argi gali rasti tokioje sąstovoje despotizmas arba tyranija? Valstija įsteigia draugijines darbavietes, išleidžia joms įstatus ir prižiūri, kad jie teisingai būtų išpildomi visų labui; bet čia jau jos rolė ir baigiasi. Ar čia yra, ar gali čia būt tyranija? Čionai išdarbysčių laisvė ir kiekvieno žmogaus gerovė visiškai greta eina su valstijos reikalais; pavieniai remia draugiją, o valstija padeda vest tą šventą darbą. Demokratiška valdžia, žmonių remiama ir dėlei žmonių esanti, pašalys skurdą, anarkiją ir priespaudas — paeinančias nuo sistemos kapitalistiškųjų lenktynių; vietoje šalšyvos laisvės *laissez-faire* (— laisvės galvatrukčiais lenktyniuotis), įvyks tikra ir visuotina liuosybė.

(Toliaus bus).

DĖLEI MŪSŲ PARTIJOS VARDŲ.

KOVOS 52 nm. patilpo straipsnis vardu: «Apie susiliejimą ne-angliška kalbančių socialistų su «Socialist Party». Tame straipsniuje trumpai, bet aiškiai pasakyta, kad socialistai, ne angliška kalbantys, jeigu jie nemokės reikalaujamų anglų socialistų partijos duoklių, neturi lygių su jais tiesų, nors dirbs lygų darbą ir su lygia pasekme tarp savo tautiečių. Tas man išrodo keista ir štai dėlko.

Mokėjimas duoklių Tautos arba valstijos išdan, sulyg mano nuomonės, vien tik dėlto yra, kad būtų iš ko išleidinēt atsišaukimus, knygutes, gal ir laikraščius, teipgi siuntinėti ir kalbėtojus. Tie visi raštai ir kalbėtojai varo tarp žmonių agitaciją. Ta agitacija yra varoma, žinoma, angliškoje kalboje. Nors tas darbas ir būtų pasekmingas, bet jis neturės, arba turės labai mažą įtakę ant žmonių, ne angliška kalbančių. Kad varyti agitaciją ir tarp tokių žmonių, reikia raštų ir agitatorių, kuriuos jie suprastų, t. y. kad raštai būtų jų kalboje ir agitatoriai iš jų tautos. Apie tokius dalykus gali apsirūpinti tik tauta. Todėl reikia sutverti socialistiškas partijas kiekvienos tautos skyrium, kaip tai ir yra daroma. Socialistiškos partijos kiekvienos tautos varymui agitacijos savo tautiečių tarpe turi turėti savo tautišką išdą, kuris susideda iš mėsenių duoklių. Ta socialistiška tautos partija bus stipri, jei jos sąnariai šelpsi ją su visa savo išgale ir darbu ir pinigais. Ir ta tauta, kurios socialistiška partija ypač stipri atliks didesnį darbą ir padarys didesnį naudą socializmui. Taigi ta tauta atliks svarbią socializmo užduotę.

Jeigu, padėkim, tokios tautos, kurios jau yra suorganizavę

socijalistų partijas savo tautiečių tarpe, ir kurios atlieka tą svarbią socializmo užduotę, būtų verčiamos ir priverstos mokėt duokles į anglų «Socialist Party» išdą, tad pasekmės būtų šitokios. Pirmiausiai tokios tautos būtų nuskriaustos materijališkai, o su tuo ir susilpnėtų jų organizacija ir agitacijos varymas. Toliaus būtų dvasiškai prislėgti, nes jaustųsi laikomais žemesniais, jų darbas tartum nebūtų pripažintas tokiu našium ir svarbium, kaip «Socialist Party». Tas teipgi nesutiktų ir su socializmo prasme, nes nedaleistų liuosai platintis socializmui visose tautose, būtų uždėta kaip ir jungas, kaip ir baismė užtai, kad ne visos tautos kalba angliškai. Visiems aišku, kad tas labai sutrukdytų socializmo augimą. Už paveizdą galime paimti kad ir lietuvius: koleik nebuvo susitvėrus LSPA. angļai socijalistai visai nieko nepadare, o gal nē nesistengē nieko daryti, kad praplatint tarp lietuvių socializmo idėją. Bet kad dabar jau yra susitvėrus partija, būtų labai nepatogus dalykas reikalauti nuo jos sąnarių ypatingos mokesties vien tik už tai, kad lietuviai angliškai nekalba.

Ta tauta, arba tos tautos socialistiška partija, kuri pasekmingai platina socialistišką idėją savo tautiečių tarpe, yra lygi socialistiškoms partijoms kitų tautų. Kada gi ji yra lygi partijoms kitų tautų, ji, pagal teisybę, turi turėti lygų balsą ir lygias tiesas socialistiškuose reikaluose, apeinančiuose abelnus reikalus (ne vietinius).

Taigi iš to viso išeina, kad socijalistai, ne angliškai kalbantys, turi būti lygūs anglams socijalistams: jie turi turėti balsą visuose referendumuose, lytinčiuose abelnus (ne vietinius) reikalus. Teipgi renkant valstybės viršininkus ne angļai socijalistai remia savo balsais anglų socijalistų partiją ir jeigu ne angliškai kalbantieji socijalistai atrastų savo tarpe tikrai atsakantį tautietį-socijalistą užimti koki nors ūrėdą, tai kodėl jiems nebūtų daleista pastyti tokį žmogų ant tikieto?

Dabar iš to visko, kas augščiau pasakyta, pritaikant prie LSP A., galima išvesti šiuokius išvedimus:

1. Mēs atliekame darbą mūs tautiečių tarpe, kurį angļai socijalistai negalėtų atlikti.
2. Mēs atlikdami tą darbą jiems padedam platinti socializmo idėją ir tokiu būdu stiprinam jų ir viso svieto socijalistų eiles.
3. Mēs atlikdami naudingą darbą turime turėti atsakantį atlyginimą.

Todėl:

1. Mums neprigulėtų mokėti duoklės jų išdan, kada gi agitavimui mēs turime turėti savo išdą.
 2. Jeigu mēs atrastume savo tarpe tikrai atsakantį ant kokio nors ūrėdo, angļai privalėtų duoti nominaciją.
 3. Jeigu būtų referendumas kokiam nors visą šalį apeinančiam reikale, turime turėti balsą kaipo socijalistai — lygūs su jais socializmo skelbėjai.
- Tokia tai mano nuomonė. Malonėčia išgirsti kitų nuomonę.

A. B-tis.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Prancūzija. Deputų Rūme eina dabar kitos smarkios imtynės: buržuazijos atstovai simpatizuoja carui ir pataria savo kapitalistams skolīt Rusijos valdžiai pinigų; tuomtarpu socijalistų atstovai, po prievada drg. Jaures griežtai tam priešinasi, reikalaudami visiškai uždaryt carui kelius prie Prancūzijos pinigų, kada gi tie pinigai eina ant smaigimo klančios laisvės Rusijoje. Jaures nurodo, kad caro valdžia jieško kokių nors būdų, tai pripirkdama geležinkelių medegą, tai papildydama išsekusį savo išdą, kad paskui len-

gviau galėtų paleist būsenčią Dūmą. Socijalistų vadovai iškedeno ex-premierą Rouvier, kurs prigulīs į vertelgų kompaniją, pristančią caro valdžiai geležinkelių medegą.

Rusija. Teroristai visuotinai policiją apgali. Tą parodo paskutinis mėnuo, kuriame penki aukšti valdininkai tapo nugalabyti. Pagaliaus Peterburgas, labiausiai policija prikimštas miestas, ir tas beveik rankose teroristų, kurie šaudosi su policistais ir labai retai tepakliūna. Maskva — teroro vidurkis.

Maskva siuntinėja į visus Rusijos didžmiesčius politiškus tiesdarius, kurie neša mirtį valdžios atstovams. Sužinota, jog visos teroristų organizacijos susiliejo po vadovyste vienos stiprios tankos. Policija žinanti kas yra tos rankos savininku ir jieško jo kas diena po visus Maskvos užkaborius. Bet tas visuomet iš jų nagų išslysta. Vadovas visos Rusijos teroristų esąs koks tai Stubeln; tokia jo tikra pavardė, nors jis daugybę turi vardų pramislų. Su pagalba įvairių pašportų jis kraustosi iš vienos sryties miesto į kitą, ir kur tik apsigyvena, ten revoliucijinis veiklumas ima smarkiau apsi-reikšt. — Stubeln paeinas iš Varšavos, kur buvęs suimtas už pasikėsinimą ant galvos gen. gubernatoriaus Skaliono ir pasmerktas mirtei. Prieš pat nužūdimą pabėgęs, kur vėliaus jį šnipai susekė Vilniuje, kur persirėdęs į senuką, suorganizavęs keletą pasikėsinimų ant urėdninkų. Vilnių pasidarė jam pavojinga, jis išvažiavo Maskvon. Policija turėjo nagus užrietus jį suimt ant geležinkelio, bet pražioptojo, — praleidė pro savę kaipo generolą, net garbę atiduodami. Nuog to laiko keletas aukštų valdovų Rusijoje krito, ir kožną syk susekta lyg pat pėdų Stubelną. Jis esąs tik 25 metų jaunikaitis, bet nudėjęs valdininkų daugiau, negu turi metų...

Nežiūrīt į tą, jog valdžia visus Dūmon rinkimus laikė areštavusi, vienok visur rašo, jog Dūmon patekė didesnė dalis valdžios priešų. Du trečdaliai atstovų priklausa socialdemokratams ir Darbo Kuopai susidėjusiai rinkimuose su kadetais. Sako, kad rinkimuose veikliausiai dalyvavo miestų darbininkai, inteligencija, kaimų bežemiai ir mažazemiai. Labai nerangūs ir reakcioniški pasi-

Žemdirbio skundas.

Išaušus, prašvitus sėju laukus, —
Subrendus, nunokus valau;
Ir dieną — dienon trisiu per laikus,
Bet vieną tik vargą matau.

Štai man sermėga suplyšus visa, —
Rods, pulkus avių auginu!
Stogai tik šiurpso, suirus grįčia:
Nors šiaudus, medžius gaminu.

Per pusnis, klanus plaukiu ir einu;
Per kiauras dienas ir naktis; —
Skatiką išleist drebu, — taupinu:
Kaip nėra teip nėra man vis...

Pardavus mūgėj kelis pūrelius —
Nežinai, ką pirmiau gesit;
Bet valdininkai tau daro plianus,
Naujas duokles reikia gamit.

Paskutinį kšnį jiems atiduok, —
Jie džiaugsis ir kels sau puotas;
Ar verk, ar mirk bažu, ar sau dėjuok, —
Jie linksmyš — jiems nerūpi tas!..

Menkutis.

rodė ūkininkai: iš šimto tik 20 jų dalyvavo renkant savo atstovus. Dauguma atstovų pateko pirmojoje Dūmų buvusioje, nežiūrįt jį 180 iš jų valdžia varu nuo rinkimų atšalino. — Taigi revoliucijinis judėjimas vėla Dūmon bus įneštas ir, reikia tikėtis, jog jis da smarkiau išsiplėtos, negu pirmojoje, nes dabar liaudė jau daug baisybių nuo valdžios patyrė, daug vylių pamatė.

Anglija. Praėjusią savaitę buvo Londone didelės demonstracijos: keletas šimtų moterų atėjo dainuodamos marseletę liki parlamento ir norėjo ten įeiti; reikalauja sau, lygių su vyrais, balsavimo tiesų. Bet parlamento atstovai, jau iš anksto žinodami apie rengiamas demonstracijas, užtvėnkė gatves gauja policmonių, kurie moteris mušdami išvaikė, keletą sužeidė ir 60 suėmė. Teismas nubaudė agitatorikas užsismokėt po 10 dol. už «ardimą tvarkos», arba mėnesį kalėjiman. Visos, nors ir galėjo užsismokėt, vienok nuėjo kalėjiman. — Mat kokia moterims laisvė buržujinėje tvarkoj!

Persija. Čia pradėjo dundėt revoliucija! Naujas šachas atsiskė nuo išpildymo parlamento reikalavimų, tarp kurių buvo ir tas, kad aukščiausi valdininkai nusilenktų velionio šacho duotai konstitucijai, — sakydamas, jog išpildymas tokių reikalavimų prives šalį prie grynos respublikos. Ūmai Teheranas pavirto į revoliucijinės agitacijos lauką: ant gatvių būriai rikavo, grumojo šachui, laikė kalbas, dalino lapelius, etc. Šachas persigando ir tą pačią dieną apskelbė, jog visus reikalavimus išpildys. Nežiūrįt į tą, bruzdėjimai nesiliauja. Provincijoje Tabriz, maištininkai suėmė gubernatorių ir uždarė tvirtumon. Tuli revoliucjonieriai nepripažįsta jau nė šacho nė parlamento valdžios. Vienintėlis ministras da turi žmonėse užsitikėjimą, — tai Sabrazan, kurio du sūnu yra vadovais radikalų partijos.

Prabudimas.

(MONOLOGAS).

(Išeina ant scenos darbininkas, suveltai plaukais, rūstus). Teip ilga, biauri naktis... Visur aklas snaudulys; tik ten toli girdžiasi ryksmas ir dantų griežimas banguojančios minios... Negaliu išbėgti nuo tamsios nakties... Badas, baisus, išdžiūvęs badas persekioja mane šitoje nakti; bet kuom kalti mano mažučiai kūdikiai? Ar gi ir juos persekios tas pats alkanas badas ir jie keikdami mane šauks: «tėvai, kam užauginai!» Jie drasko ir bučiuoja mane, atkreipę įdubusias akutes meldžia duonos, mažą šmotelį juodos duonos... Kur man dingti? Kur palikt juos nekaltus? Kam!? Po kieno priegloba? (karščiau) Mano vaikučiai, dovenokit jūsų nelaimingam tėvui, jis prižada jieškoti duonos, bet... naktis... Jūs alkani?... Pakentėkit... jieškosiu. (ironiškai). Pakentėkit... Juk jūs jau kenčiat nuo lopšio... Spiankit ant jūsų suvargusio tėvo, draskykite jį, jis nevertas tėvo vardą nešioti, jis vergas... Teip, vergas... Jūsų tėvas perkama ir parduodama medega... (trumpa pauza) Išaugau vystomas skurdo, griauždamas juodą, sausą plutą, išmokintas klausyti ir melstis, ir tik vyrų būdamas išgirdau karštus, teisingus žodžius paslėptos teisybės... Perstojau melstis... Suspaudžiau delną kovai ir drąsiai žengiau pirmyn! Prispaudimas, neteisybė, viešpačiai skriaudikai, streikas, pasipriešinimas, kalėjimas, bedarbė ir badas... Ir vis tam kalta — naktis, — tamsi, ilga naktis... Troškau laisvės, jieškojau duonos... (karščiau) Skerdžia draugus, liejasi kraujas, o jūs, — jūs piemenis skelbiate meilę: «Mylėkitės, nes esat vieno tėvo ir vienos motinos». (ironiškai susijuokęs.) Cha, cha, cha... Jūs pasakojat apie meilę... Ką mylėt? Ar gal avis milėti vilką, karvelis draskanti

Iš Amerikos darbininkų gyvenimo.

Darbininkų pirklys. Pravažiudamas Jamaikon, tulas Milano (Italijos) darbininkų pirklys, gyrėsi Amerikos kapitalistams, kad jis galis bile dienų čionai pristatyt 30.000 išpanų ar italų darbininkų, kurie dirbs po 50c. per dieną. Bet, kada gi jam reikės da šioki toki duot rabatą už «tavorą», tai čionykščiai kapitalistai neperka: mat čia tas «tavoras» ir pats į jų rankas kasdieną tūkstančiais atvažiuoja... Darbininkas pavirto į tavorą.

Svečiuose pas kapitalistus. Ruzvelt, Fairbanks ir Cannon užkvietė į pietus Samą Gompers, prezidentą «Amerikos Darbo Federacijos». Vargų prislėgti darbininkai džiaugiasi, kad jų prezidentas į tokius vyrus pradeda išeiti, — girdi: tai ne juokas, — čia gali Gompers daug nuo kapitalistų iškovoti, išsiderėt. — Čia pritaikoma yra tula persų filiozofų saktė: Vienas žmogus susirgo ant akių ir nuėjo pas veterinarą [gyvulių daktarą]. Tas davė vaistų, nuo kurių žmogus visai apjako. Norėdamas veterinarą pabausti, jis apskundė teisman. Tiesdarys, išklauses abiejų pusių, teip nusprendė. Veterinaras yra nekaltas; žmogus, kurs akimis sirgdamas eina pas veterinarą, yra niekas kitas, kaip asilas...

Pamokinimas: darbininkas neiek pas kapitalistą maldaut teisybės.

Delei referendumo No. 2.

Riverton, Ill. — 62-ra kuopa, savo susirinkime 3 vasar.,

vanagą? Ar gali visų mindomas, mažas žemės kirminėlis be poilsio vartantis juodą žemę, ar jis gal mylėti žvėjį, kada šis jį užmauja ant meškeries, idant su juom sau pagautų maistą? Kokia gali būt meilė raitančiosi nuo kančių? Ne!.. visi nori gyvent... Jie skelbia meilę, kada pasaulė skęsta kraujuose ir ašarose, kada alkani vaikai drasko surakintą retėžuose tėvą!... Užgimė kerštas ir drauge su peralkusiu kūnu baigsis... Praėjo jaunos dienos, praėjo viskas tas, ko laukiau gyvenime geresnio, viskas tas žuvo nepermatomoje nakti; bet liko pas mane tvirta, jauna viltis. (žiūri į vieną vietą.) Tikiu, kad ateis galas ilgai nakčiai ir tada kiekvienas galės pasilsėt... Ten toli matau jau aušta... Jau kyla saulutė; netoli rytas. Kas per pasaulė ten, kur saulutė teisybės šviečia. (linksmai, atsidavęs svajonėms.) Kas ten per ramumas, ten kur jau švinta. Visi linksmyš... Paukščiai čiulba... Žmogus dainuodamas sunkią dainą praėjusios nakties, linksmas varto juodą, minkštą savo žemę... Nėra jau ten rubežių nė aptvėrimų... Gimdymas kūdikių neatneša vargo ir bado, bet laimę ir turtą... Ten nėra karių... Ten nežūna jaunos spēkos nuo kulų, bet pražilę seneliai džiaugiasi sūnais... Nėra saualės ir siurbėlių... Ten visi gyvena drauge, ne bėga svetur palikę prigimtą kraštą duonos jieškotus. Ten ne smirsta ant gatvių tūkstančiai vargdienių išpiautų per vargdienius; nesimaudos ten niekas kraujuose brolių... (trumpa pauza.) Jau, jau aušta... (klausos.) Kas ten? Verkia, alkani vaikai verkia!.. (karščiau.) Vardan mano alkanų vaikučių iš susopėjusios krutinės spiaunu tau į veidą, senoji tvarka ir tau juoda naktis... Stoju drąsiai prieš skriaudas ir nedorības; gali būt ir žūsiu kovoje, bet jau žinosiu: kad užtekėjo nauja gadynė, vaikučiai šotus, ne keikia daugiau manęs ir man ramu bus...

Br. Vargšas.

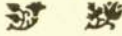

apsvarsčiusi 19-tos kuopos referendumo prasmę ir atradusi, kad jis nepraktiškas, pristojam ant įnešimo drg. F. Bagočiaus (žr. «Kovos» 4 N).

Sekr. *A. Baravykas.*

Allegheny, Pa. – 55-ta kuopa, mėnesiniame susir. 27 saus., nutarėm, kad garsinimas litanijų vardų «Kovoje» yra darbas bereikalingas; garsyt galima ten, kur pinigai pasisiūnia. Męs turim raštų «Kovai» svarbesnių. Garsyt tik tuos vardus, kurie ateis sykiu su aukomis.

Fin. sekr. *J. Staškūnas.*

Konferencija IV rajono LSPA. kuopų.

SAUSIO 20 atsibuvo 2-ra konferencija IV rajono, Elizabeth, N.J., kurią pagal nutarimą 1-mos konferencijos sušaukė 58-ta kuopa. Konferencijon pribuvo šie draugai:

58 kp. Elizabeth, N.J.: J. Orininkaitis, A. Malella, L. Čepukas, K. Akialis, J. Stankus, J. Malella, P. Spiecius.

59 kp. Jersey City.: J. Jaukus, P. Vosylis.

52 kp. New York.: J. Jukelis, M. Danielius, J. Anserevyčius.

45 kp. Passaic, N.J.: J. Pikiš, E. Kindera, J. Gilius.

19 kp. Brooklyn, N.Y.: P. Sinkevychius, J. Stankevychius.

11 kp. Newark, N.J.: A. Stanelis, K. Krulikas, S. Papatīs, B. Mikulis.

Teipgi pribuvo rajono organizatorius J. Šukys, sus. sekr. P. Norkus, turtų sekr. A. Zolinas, išdininkas J. Lingis, knygius J. Grinius.

Dienos rėdai išrinkti: vedėju J. Grinius, užr. J. Lingis. Konferencijon pribuvo LSDP. atstovas P. Grigaitis, — konferencija vienbalsiai suteikė jam pasveikinimą, atsistojimu ir džiaugsmingu delnų plojimu, ir davė jam balsą kaip patarime, teip ir sprendime dienoje konferencijos. Teipgi drg. P. Grigaitis perdavė mūsų partijai pasveikinimą nuo LSDP.

Iš viso konferencijon pribuvo 27 delegatai.

Rajono komiteto pranešimas.

1. Atsibuvo prakalbos: Harrisone ir Patersone. Patersone pasidarė iškaščių parengime prakalbų – 2.25.

2. Pratakolos 1-mos konferencijos priimtas su atitaisyumu klaidos: aukauta revol. reikalams ne 8.85 bet 8.35. «Kovos» Fondui, vieton 3.50 turi but 4.00.

3. Už pinigus, kuriuos priėmė išdininkas per 1-ą konferenciją – 12.35, kvitas priėmė turtų sekr.

4. Išdininko pinigus, gautus per 1-mą konferenciją, pasiuntė «Kovos» redakcijon.

5. Visokius LSPA. ir LSDP. ir teipgi «Naująją Gadyne» (jei sustos ėjus «NG», į jos vietą išeis kitas laikraštis LSDP.) kam reikalingi gaut, tesikreipia į J. Grinius, Brooklyn, N.Y. 87 Grand st.

Reikaluose rajono organizacijos

1. Kaštus pasidariusius parengime prakalbų Paterson, N.J., nutarta uždengt rajono kuopoms proporcionališkai.

2. Nutarta parengt prakalbas vasario mėn., kuriose lankysis drg. Grigaitis LSDP. atstovas, — Newark, N.J., Elizabeth, N.J., New York, Yonkers, Bayone ir New Jersey.

3. Teipgi kur galima parengt teatrus; 19 kuopos draugai sutiinka aplinkinėse kuopose atlošt teatrus; pelnas nuo teatry eis rajono išdan.

Seniau ir dabar.

GENOVĖJ žmoniją valdė spēka. *

Ten kur aukštai ant kalno, akmeninėse pilise gyveno feodališkas baronas. Savo akmeninėje svetainėj jis valgė ir gėrė ir mąstė apie savo žmogūdiškus užpuolimus.

Visa žemė aplinkui jo pilį, prigulėjo jam; visi žmonės, gyvenantys ant jos, buvo jo nuosavybė. Jie prigulėjo jam kaip ir jo kiaulės jo kiauliny bežliugsančios; jie buvo jo nuosavybė, kaip tas šiurkštus plugas, kuriuom jie ardavo jo žemę, arba kaipi tas perkaręs jautis, kurs traukė plugą tankiai sujungtas drauge su vyru arba motere...

Kelias terpkalnėse, šalyt upės, buvo vienintėliu vieškeiliu per to barono viešpatystę. Ten turėjo važiuot vaizbunas (pirklis) ir ten jis turėjo mokėt baronui muitą. Jis jautiesi didžiai laimingu, jeigu jis pasprukdavo vien tik su užmokėjimu muito, — nes tas baronas pilije, užėjus kokiam upui, tankiai ir viską nuo jo atimdavo.

Nieks neabejojo apie barono galybę. Apačioje pilies,

nuskurdę, nusigandę, pusiau badu nudvėję sutvėrimai, — žmogiškame pavidale, — sunkius darbus dirbo; juos blogai maitino, blogiau negu barono šunis... Plėgos išnaikindavo juos tukstančiais. Karės prarydavo jų nesuskaitomas minias. Tankiai jie valgydavo kunus savo numirusių draugų—vergų. Žmonės tuose laikuose iš dešimties dalių savo rankomis uždirbtų turtų turėdavo atiduot baronui aštuones dalis; tai da buvo ne aukštas lazas!..

Moteriškė, kuri įstengdavo pasilikti savininke poros sunkių medinių klumpių, budavo nepaprastai turtinga. Viens šiurkštus apvalkas buvo vienintėliu vergo drabužiu. Nereikėjo tokiam drabužiui madų: galėjo juom vilkėt vyras ir moterė, pasikeizdami einant prie darbo.

Ten nebuvo apšvietos, nebuvo globos.

Ten regimai nebuvo visai vilties.

Terp savęs baronai darydavo sutartis, visi jie susitarę kalo visuotiną priespaudą skurdžiams, beginkliams sutvėrimams gyvenantiems apačioj.

Vergas, kurs drįsdavo pabėgt iš tos baisios vergijos, budavo paženklintas su raudonai—karšta geleže. Baronai tankiai apkaldavo kaklus savo žmonių sunkiais geležiniais kalnieriais. Tie kalnieriai buvo paženklinti barono ženklų.

Kuopų reikaluose

1. Pripažįstame, jog dabartiniame laike ypač reikia šelpt revoliuciją; todėl patariam kuopoms rengt tam tikslui, ir naudotis iš visokių susirinkimų, o teipgi paskirt tam tikrus kolektočius duodant jiems nuo kuopos paliudijimą, kad vaikščiotų per stubas ir rinktų aukas revoliucijai. Aukos surinktos per mūsų partijos kuopas, turi but perduodamos LS DP., nežiurint ar siunčiamos per «Kovos» redakciją ar tiesiai į Europą; turi but aukautojų vardai garsinami mūsų organe «Kovoje».

2. Buvo pakeltas klausimas apie korespondenciją, N 48 «Kovos», įžeidusią drg. Jankų. Konferencija patarė drg. Jankui kreiptis į savo kuopą reikale išaiškinimo dalyko.

Partijos reikaluose.

1. Ypatos prigulincios prie politiškių organizacijų, kurių tikslas yra priešingas socialistiškam programui, konferencija vienbalsiai išsireiškia, jog tokie žmonės ne gali buti mūsų partijos sąnariais.

2. Pripažįstam už reikalingą padidīt «Kovos» Fondą. Todėl primenam draugams, jog II-ras LSPA. Susivažiavimas ragino mus partijos sąnariams, šiam tikslui pagal išgalę dēt aukas; norėdami patirt, ant kiek draugai atjautė II-ojo Susiv. užmanimui, šiame atvėjū, mēs paskyrėme tam tikrą komisiją, kuri surinktų kuopilniausias žinias apie aukų «Kovos» Fondan įplaukimą, ir apgarsintų organe.

Komisijon išrinktos šios ypatos: J. Danielius ir J. Jukelis (abu iš New York).

3. Išrandam už reikalingą, kad butų organe «Kovoje» pilnai visos kuopos pagarsintos ir paduoti pilni antrašai or-

Tukstančių tukstančiai tų žmonių vergavo, badavo, mir-davo ir buvo palaidoti su geležiniais kalnieriais ant savo sprandų.

* * *

Tai tęsėsi per daug šimtmečių.

Rodėsi, jog ten iš tikrųjų jau nebebuvo vilties.

Bet, gilumuose apsiniaukusių ir liudnų širdžių, gyvavo kibirkštėlė drąsos. Tose išbadėjusiose smegenise ir išseku-siuose kunuose; tose nustelbtose ir žiauriuose dvasiose tų žmo-nelių rusėjo revoliucijinės žiežirbos. — spēka, kurios ir ašt-riausi tyranija niekad neįstengė visiškai išnaikint.

Laikas po laiko, metai po metų, žmonių drąsa ir dvasė ėmė atgyt, stambēt ir jau pradėjo kovot su tyranija senoje akmeninėje pily ant kalno.

Galiausiai, pilis tapo išardyta ir tyranija priėjo savo galą.

Vienok pilies bokštai stovi da ir dabar, — rustūs, suš-murgę ir pikti. — viršūnėmis skiedžia debesis. Nebegirdēt dabar balsų didžiojoj svetainėj. Žaliuojanti žolė apvijo akme-nines sienas. Šikšnosparniai laksto dabar naktimis teu, kur kadais žmonių valdonai linksmindavosi. Karės žirgai dabar sukinkyti į plugus pakalnėse. Žmonės—gi iš pakalnės sutru-pino galybę galingojo, ir tuomi jie laimėjo didelę pergale.

* * *

ganizatorių bei sekretorių. Jei garsinimas aukščiau minėtas užimtų perdauk vietos, tuomet patariam garsīt kas antrą nu-merį.

4. Matydami stoką partyviškos literatūros ir žinodami, jog yra spaudai prirengti rankraščiai, mēs patariame drau-gams paskolīt LSPA. pinigų išleidinėjimui naujų knygelė. Norintieji gaut platesnes žinias, tesikreipia «K.» redakcijon.

5. Komisijai išėmimui čarterio mēs patariam susižinot su C. Komitetu.

† † †

Mēs čion susirinkę, pripažįstame kad sausio 22 diena, 1905 metų, atidarė Didžiąją Rusijos revoliuciją, kuri žada sugriaut didžiausią tramdytoją tarptautiško darbininkų judė-jimo — caro absoliutiškąją valdžią; mēs pripažįstam, jog Ru-sijos proletarijatas pasirodė didžiausiu priešū burokratiškai-feodališkos tvarkos; jų kraujas pralietas ant gatvių Petrapi-lėje, liudija, jog neužsibaigs judėjimas, kol žus atgyvenęs sa-vo laiką absoliutizmas. Mēs išreiškiame garbę žuvusiems ko-votojams už laisvę, ir didžiausią panieką nuožmiam žudyto-jui carizmo. Konferencija išrinko tam tikrą komisiją parašy-mui pasveikinimo toms draugiškoms organizacijoms, kurios sumanė apvaikščiūt tą 22-rą sausio dieną.

Baigiantis konferencijai, draugai sumetė aukų bėgan-tiems reikalams: revol. reik. 4.75, «Kovos» Fondui 3.00 ir literaturai 50c.

Sekanti konferencija atsibus Brooklyne, N.Y., antroje pusėj Kovo men. š.m.

Pirmsėdis J. Grinius,
Raštininkas F. Lingis.

Žmonija padarė stebuklingus žingsnius pirmyn, ji išmis-lino ir sutvėrė daug įdomių daiktų. Žmogaus protas surado, kaip padaryt armatas, kurios savo galybe sutriuškino senovės rycerių ginkluves. Žmogaus protas surado vaistus pasekmingam kovojimui su marais ir plėgomis. Jausmai žmo-giškos brolystės atidengė nežinomas spēkas vienybės, solida-riškumo, galybės, su kuriaja galime kovot prieš pavienių žmonių saumylybę.

Bet žmonių budas neatsimainė. Saumylybės diegas liko-si persodintas, bet nepanaikintas.

Nuožmybė valdžios žmogaus ant žmonių tapo sušvelnin-ta, bet sušvelninta ji ir šėdien tebesilaiko.

Valdžia likosi perkelta nuo barono akmeninės pilės į plieninius budinkus milijonierių, dideliuose miestuose.

Kapitalistiškasis feodalizmas pakeitė militariškąją tyra-niją.

Prapuole jau baronas su pasišiaušusia barzda, apžėlusia kumsčia, retėžiniu šerdoku, ilgu durklu ir išmiklinta kuniška spēka. Dabar sėdi jo vietoj, tylus, švarus, dailus ant burnos ir meilus balse kitas žmogus, kitas tyronas — kapitalistas.

* * *

Tas naujas žmogus turi švelnius piršteliuos, minkštą kum-stę, bet jis turi geležinį norą. Jis neturi šarvuotų tarnų ap-

Korespondencijos.

Worcester, Mass. (Užbaiga) — Kapitalizmo sistemą ir jos apgynėją—valdžią, mes galėsime tik tada išgriauti, kada tapsim susipratusiais darbininkais, prielankiais socializmui, t.y. socialistais. Galim suprast kožnas aiškiai, kad tik per socializmą įgysim geresnį, lengvesnį, žmonišką gyvenimą. Matome aiškiai, kaip ant delno, kad turėjų — mūsų prispaudėjų ir valdžios, tik saujelė tėra prieš tukstančius darbininkų. Tik reikia mums eit išvieno — «viens už visus, visi už vieną», o greit sulauksim socializmo laikus...

Kaip turim ruošti ir prisigatavyt dabar? Mes matom, ir galim suprast, kad kito mums kelio nėra, kaip tik socializmas, kurs suteikia mums įrankius išsiliuosavimui iš dabartinės priespaudos retėžių. Todėl visi privalom vienyti, rišti į socialistų kuopas, kaipo brolis broliui paduot ranką. Socializmo tyras mokslas, rodo mums tiesą ir šviesų kelią. Tik per socializmą įgysim teisingą gyvenimą.

* * *

Svarbiausias dalykas yra šviesa ir vienybė. Abelnai, kur tik pažvelgsim, ten truksta šviesos ir vienybės darbininkams. Dėlko Rusijos liaudis dar negali nusimest despotiško caro valdžios jungo, iškovot laisvę? Tą perkračinę gerai, išvisim, suprasim kožnas bei vienas, kad dar truksta darbininkams šviesos ir vienybės.

link savę. Bet jam tarnauja tuzinai gabių protų, apsiginklavusių plunksnomis jo apmokamų tarnų. Tie sergsti jį.

Jis valdo plieninį žmonijos vieškelį — geležinkelius, — teip kaip jo pirmtakunas, senas baronas, valdė kelią apačioje savo pilės.

Naujas žmonių valdonas valdo milijonus savo brolių; senas baronas valdė tik tukstančius.

Naujos gadynės baronas, plieniniame biurų name sėdėdamas, nededa geležinių kalnierių, su savo ženklais, ant kaklų tukstančiams žmonių. Jis uždeda neregimą savo kumties galybę ant gyvasčių, mašnelių su pinigais, ir reikalingsių milijonams žmonių daiktų.

Jis atima muitą ant plieninio vieškelio ir kiekvienas vertelga turi mokėt jį.

Žemėse, kur daugumas žmonių klauso rašytųjų įstatymų, jis, kaip ir senovės baronas, išsikelia aukščiau visų įstatų.

Įstatai, kurių klauso milijonai žmonių, apgina jo reikalus; gina begalinius jo turtus ir galybę; tie įstatai visuomet leidžia jam panaudot savo galybę ir turtus ant blogo milijonams žmonių.

Labai pasigerino aplinkybės šėdieninio barono. Senieji baronai kaudavosi tarp savęs, tankiai nužudydavo viens kitą. Šėdieniniai trustų valdonai sutinka tarp savęs ir, visi susivieniję, išnaudoja visą žmonių.

Dabar klausimas kyla: Ar žmonės šių dienų nebeturi

Worcesteriečiams irgi labai truksta šviesos. Be šviesos nėra ir vienybės. Be vienybės nieko negalima nuveikt. Mielie šatautiečiai! Vienykimės ir darbuokimės visi išvien; nepasilikim ant toliaus kaip dabar, t.y. netroškim garbės; nelaukim tokios darbavimuisi progos, kurioje galima garbę įgyt. Broliai, nesnauskit desėtkai rankas sudėję, pavėzdami visą darbą kelioms ypatoms. Juk galim suprast kožnas, kad kelioms ypatoms, sunku ką nuveikt naudingo visuomenės labui. Mielie broliai—lietuviai! Paduokim ranką viens kitam, t.y. susivienykim, kaip pradėta jau yra nuo pereitų metų; neatmeskime į šalį pradėtų darbų, varykim juos toliaus; darbuokimės visi kaip įmanydami; neskirstykimės į dievuočius ir bedievius (tikėjimas yra privatiškas dalykas), kaip dabar darom. Tikejimą palikime dvasiškijai bažnyčiose, tegul ji sau šinkuoja (kaip nebus kam toliaus pirkt, pasiliaus ir ji). Dirbkim išvien visi, o vaisiai bus gausūs.

Čia yra tula dalelė lietuvių (labai maža, pagal daugumą lietuvių) prigulinčių į vietinę LSPA. kuopą. Butų labai geistina ir malonu, kad prisirašytų ir daugiau lietuvių; prisidėtų pagelbėt pasidaruot apšvietime vietinių lietuvių ir sušelpime kovojančių mūsų brolių tėvynėje — revoliucijos karžygių, — kurie kraują lieja ir gyvastį stato už laisvę Lietuvos. Jie trokšta išliuosuot visus iš—po to prakeikto budelio, despoto caro kraugeringos valdžios. Worcesteriečiai, kurie kiek darbuojasi, tai visuomet tie patįs, k.t. rengia prakalbas, teatrus lošia, aukauja ir aukas renka. Yra tokių, ką užjaučia socializmui ir pritaria jam, betgi patįs neprisideda ir nenori

drąsos; ar mažiau turi noro įgyt teisybę, kaip tie pusiau—nu mirę, nuožmiai skriaudžiami vergai praejusių šimtmečių?

Drąsa senovės vergų iškovojo žmonijai kunišką liuosybę (nors dar nevisur). Jau nebekala geležinių kalnierių mums ant kaklo, jau nebedegina mums ženklų ant kaktos su raudonai—įkaitįta geleže, kaipo bausmę už bėgimą nuo vergijos.

Mes turim išpildyt teip svarbų uždavinį, kaip tą atliko mūsų pirmtakunai.

Jie iškovojo laisvę kunišką. Mūsų—gi uždaviniu yra iškovot laisvę proto, laisvę savyvaldos, numetimą neteisingų taksų.

Tu, kursai skaitai šį straipsnį, esi vergu trustų. Tave priverčia mokėt donis visai tavės nesiklausę, ar tu sutinki ant to ar ne. Tavo savyvaldos spēka atimta nuo tavės ir suvartota prieš tave. Stipriausi jųsų vyrai yra padedami ant jųsų kaklo ir paperkami, kad jums vargintų, kad jųsų tiesas naikintų.

Ką tu darysi? Ar tu turi savo širdy mažiau drąsos, mažiau vyriškumo, negu anie suskurde, suterioti, išbadėję, tamšųs, paniekinti vergai prieš tukstantį metų?

Ar tu nesistengsi padaryt savo šimtmety darbo teip brangaus gerovei žmonijos, kaip tas vergas padarė savo laike?... [Iš «Progress».

Filius Agricolae.

darbuotis. Čionykščiai pirmtakunai, – šliuptarniai (iš jų yra keli vertelgos), galima sakvt visame priešingi. Į kuopą LSP A. nepriguli nė viens. Abelnai, jeigu socialistai ką naujo naudingesnio užmano veikti, tai pirmtakunai «šliuptarniai» viską ardo, konfiskuoja. Pastaruoju laiku, vietinės LSPA. kuopos draugai buvom užmanę ir nutarę laikyt kiekvieną nedėdienį diskusijas (Liet. Ukėsų Kliubo ruimuose, 96 Green st.). Vieną nedėdienį susirinkom ir, išdalies pradėjom svarstyt ir aiškintis svarbesnius dalykus. Pašalinių tada nedaug buvo; galėjom ramiai, tykia apsieit. Antrą nedėlvakarį susirinkom; priėjo pašalinių, su įvairioms pažvalgoms ir nuomonėms (išdalies, buvo šliuptarnių). Pradėjus tik aiškyn ir gilyn mus draugams kalbėt, tuoj iš kelių kampų atsiliepė balsai: «prašau balso... duok man šnekėt, etc.» Tuojaus, nekviesti «šliuptarniai», viens vienam ruime, kits – kitam, ėmė plepėt negeistinas juodašimtiškas kalbas. Tokiu budu padarė tik sumišimą ir nieko negalėjom veikt. Buvom priversti apleist diskusijas ir išsiskirstyt. Tai teip ir viską Worcesterio atgaleiviai «šliuptarniai» persekioja ir kelią užstoja!...

Tai matom, broliai–lietuviai, koks taip mus susiprati mas, vienybė, žengimas progreso keliu prie Laisvės, Lygybės ir Brolystės.

V.M.N.

Donora, Pa. — Miestelis naujas, pradėjo kilt nuo 1900; nėra per didelis, bet labai dailioj vietoj, – ant kranto upės Mononghaela. Yra keletas pabriku, k.a. geležies, vielų ir vinių. Gyventojai, – daugiausiai ateiviai: slovakai ir lenkai; teipgi yra keletas ir anglų kastynių apielinkėse. Lietuvių apsigyvenę jau keletas šeimynų, kiti turi ir savo namus; iš vertelgų lietuvių yra šiokių: 1 mėsininkas, 1 kriaučius, – šopą laiko, 1 maliorius ir pora valgomų daiktų krautuvių. Viso liet. šeimynų apie 70 ir dusek tiek pavienių. Čia lietuviai nusipirko nuo protestonų bažnyčią už 16.000, su klebonija; bet kunigo lietuvio dar vis neturi...

Lietuviai čia tykia sau gyvena; turi pagelbinę draugystę vardu «šv. Vincento», turi ir lietuvišką ukėsų Kliubą, katras neseniai susitvėrė (apie 35 sąnarių).

Laikraščius čia išrašo beveik visus, katrie tik išaina lietuvių kalboje, keletą anglišku, teipgi ir keletą egz. knygų visokios įtalpos. Kliubo sąnariai turi profesorių, katras mokina grajit ant visokių muzikės įrankių bei dainuot.

Su pritarimu Pittsburgo rajono LSPA. narių, kliubas parengė 27 saus. prakalbas. Susirinko lietuvių ir lietuvaiečių apie 150. Kalbėtojai pribuvo iš Pittsburgo, Wilmerdingo ir Wilsono. Kalbėjo: 1. A. Andriukas, – trumpai pabrieždamas apie revoliuciją ir ką ji reiškia. 2. A. Keršis, – apie nužmumą caro valdžios ir visokių jo činauninkų. – Dainininkų kuopelė padainavo «Kur banguoja Nemunėlis». 3. Kalbėjo F. Bagočius; jis aiškino apie mokslo reikalingumą ir kokią naudą iš jo turim; išrodinėjo, kaip valdžia palaiko tautų tamsumą; teipgi kalbėjo apie revoliuciją, kaip žmonės kovoja nesigailėdami savo gyvasties; ragino lietuvius aukaut, kiek

kas išguli parėmimui tos šventos kovos. Keletas vaikinių perėjo tarp susirinkusių ir surinko 22.35, kuriąs, sykiu su vardais, pasiuntėm «Kovos» redakcijon; paskiriam LSDP. (viesiems aukavusiems tebuni širdingas ačiu!) Da vėl dainavo «Birutą» ir ant paties galo vėla kalbėjo F. Bagočius, apie darbininkų padėjimą visame pasauly; išrodinėjo, kas tie yra socialistai, kurių žmonės teip bijosi ir šalinasi; išrodinėjo, kas stabdo ir priešinasi darbininkų judėjimui; to visko priešai yra visoki valdininkai ir buržuazai. Ragino kožną darbininką prigulėt prie «Lietuvių Socialistų Partijos Amerikoje», kuri tiktai yra vienintėlė mūsų darbininkiška organizacija. Daugumas tam pritarė ir prisirašė 18 draugų; tuomi sutvėrėm kuopelę Donoroje.

Susirinkusieji užsilaikė ramiai; visiems patiko prakalbos. Donoros kliubo ukėsai, visiems kalbėtojams ir susirinkusiems ištariam šiuomi širdingą ačiu. Teisybė, galėjo prisirinkt apie keletą šimtų žmonių, bet kai–kurie da protauja, girdi: ką ten iškalbės tie cocijalistai, mės tą seniai jau žinom; atvažiuos keli šliuptarniai, tai ir eik, klausyk, kaip kokių dievo pranašų!... Bet tokių, mės mielinam, yra visur, ne tik pas mus. — Teipgi Liet. Ukėsų Kliubas žada sutvert kooperatyvišką drapanų krautuve, prie kurios prašom prisidėt visus aplinkinius lietuvius.

Kliubo Draugas,

Harrison, N.J. — Saus. 19-tą LSPA. IV rajonas parengė prakalbas su pagalba vietinės draugystės «D.L.K. Ringaud». P. Kačergius atidarė susirinkimą ir užkvietė kalbėtoją J. Šukį, – jis kalbėjo apie surėdymą Suvienytose Valstijose ir kaip čionai kapitalistai elgiasi su darbininkais. Potam Agnė Mačiulskitė padeklemavojo «Kas auksą žemėj randa». – Antras kalbėjo J. Grinius, – apie revoliucijos bėgį Lietuvoje; ilgoj kalboj išaiškino, kaip ir koku budu mės galėtume prisidėt prie jos. Kad kitaip negalima, tai nors pinigiskai. Jam paraginus, dvi merginos perėjo tarp syečių ir surinko revoliucijos naudai 24.10. Paskui vėl minėta mergaitė padeklemavojo «Graziai saulutė teka». Ant pabaigos kalbėjo P. Grigaitis, LSDP. atstovas; ilgoje kalboje išgvildeno pradžių revoliucijos, jos bėgį ir ateitį; pranašavo, jog dabar rodosi visiškai užgesus, bet dabar daugiausiai varoma agitacijos tarpe kareivių ir neužilgo kils visuotina ginkluota revoliucija ir visiškai išgriaus suirusią caro valdžią. -

Žmonėms, matyt, kalbos patiko. Ant pabaigos, da pasiprašęs drg. Grigaitis balso, gana ilgokoje kalboj aiškino reikalingumą sutvert LSPA. kuopą; bet jau laikas buvo labai vėlus ir tuomtarpu nepavyko; bet tikime, jog į trumpą laiką čionai susitvers kuopelė.

Aukos paskirta LSDP. Varde LSPA. IV rajono ištariu aukautojams širdingą ačiu, teipgi «Ringaudo Dr-tei» už pagelbėjimą surengt prakalbas.

A. Stanelis.

St. Louis, Mo. — Saus. 20, 44-ta LSPA. kuopa laikė

savo mėnesinį susirinkimą. Atlikus tulus kuopos reikalus, vienas naujas draugas prie kuopos prisirašė. Mėnesinių duoklių įplaukė 5.25, iš kurių 1.15 lieka kuopos išde, Centro išdan pasiunčiam 4.60.

Taigi kaip rodo mėnesinės duoklės, mūsų kuopelė iš dalies jau sustambėjo. Kiekvienam susipratusiam darbininkui pradeda širdis tankiaus plakt ir priduoja daugiau energijos, matant, kaip stropiai plėtojasi mūsų skliejama šviesa, tarpe brolių lietuvių darbininkų, paremta ant meilės, lygybės, laisvės ir brolystės. Ir kaipgi nesidžiaugt? Juk niekas nesitikėjo, kad mūsų kuopelė teip trumpam laike užaugs lig to skaitliaus draugų.

Kaip pradėjom organizuotis, buvom nedaugiau kaip penki draugai; ir daugiau nebuvo tikėtasi. Vienok su pirmu susirinkimu, pamatėm kad apsiavylėm, nes kuopelė susitvėrė net iš 11 draugų. Dabar jau turime 24 draugus.

Tas jau rodo, kad mus broliai lietuviai, jau nebe teip tamsūs, jau supranta savo blogą padėjimą ir stoja į kovotojų eiles.

Negaliu palikt nepaminėjęs, jog didelį žingeidumą padarė ant draugų padidinimas organo «Kovos». Pirmiaus tankiai buvo galima užgirst nuo draugų šiuos žodžius: «perbrangiai mums kaštuoja tas organas, ir skaitymo mažai teyra». Dabargi jau kiekvienas džiaugiasi paėmęs «Kovą» į rankas; nes mato, jog turės keliems vakarams dvasiško peno. Gal nevieną kartą atitrauks kaip ką ir nuo karčemos durių žingeidumas žinot, ką ten rašo «Kovoje»; rupinsis greičiaus pagrįžt į savo kambarį, kad dasižinot: ką ten rašo apie mūsų brolius darbininkus, liejančius kraują už šventą laisvę po Rusijos besąžiniškai-barbariška valdžia? Ką ten rašo apie Amerikos ištvirkėlius—kapitalistus? Kiek šių savaitę žuvo darbininkų įvairiose darbavietėse? Perskaitęs ir dasižinojęs apie darbininkų luomo skriaudas, jau daug narsesniu tampa kovoje su kapitalizmu. Jam ir stovi mintyje tos aukos, — aukos kurios žuvo dėlei netikusio surėdymo. Ir užsidega jo širdis kerštu prieš išnaudotojus vargšų. Ir tik mislija: kaip greičiaus išnaikt toji žmogžudinga ir supuvusi kapitalizmo tvarka, kurioje kaip per dūdas čiulpia darbininkų prakaitą, kraują, net ir gyvastis atima.

Taigi, mes turime laikraštį — laikraštį į kurį negali tiesiai pažiūrėt visoki svietiški ir dvasiški mekleriai. Jiems dega akys, kaip nuo baltai—karštų žarijų, — raukiasi kaktos, kaip prieš saulės spindulius akis pakėlus, nes jie ten mato kaip ant veidrodžio išdėstytus jų visus nelemtus ištvirkimo darbus, blogus pasielgimus. Mato visas nelaimingas aukas, kurios dėlei jų lėbavimų, kenčia badą, šaltį ir visokias skriaudas. Taigi, mes galime pasidžiaugt bent nors tuom, kad turime laikraštį, kurs kovoja su mūsų priešais, žmogžudžiais—kapitalistais.

Nors mūsų kuopelė ligšiol, veik neprisidėjo prie padidimo organo «Kovos», — nes ligšiol silpnai gyvavome, — tečiaus, tikimės, kad apsigynę vietinius reikalus, prisidėsime ir prie Centro Išdo sušelpimo.

Pirmyn, draugai, pirmyn! Darbuokimės, kaip kas išga-

lim labai socializmo. Rinkime «Kovai» prenumeratas, apgarsinimus ir aukas, bei revoliucijai aukas. Platinkime socializmo mokslą, ant kiek tik katras įstengiamo. Mēs privalome jį (soc.) mislyt, kalbėt, rašyt ir viską daryt tiktai su teisybe, be jokių šmeižimų, darodydami tikrus faktus; kad nereturėtų ką ant mūsų draugų užmetinėt. Nes daug dar mes turime priešų, kurie tik ir laukia, kad tik gaut progą paleist pliovones ant socialistų. Jeigu tik susipyko ypatingai su socialistu, tas jau nepagailės iškoliot ir visos Partijos bei viso socializmo.

Bet nieko negelbsti! Mūsų eilėse stoja vis skaitlingesni ir skaitlingesni buriai, kurie pasirįžę mirt bile minutoj už vargšų tiesas.

Todėl, šalin veidmainiai ir išgamos! Šalin kraugeriai—kapitalistai! Tegyvuoja vargšai—darbininkai! Tegyvuoja terptautiškasis socializmas! Tegyvuoja sociališka revoliucija!

J. K. Vasiliauckas.

Rusijos kaimietis. Jūsų Didenybė! Pažvelgkit į savo kraštą, — štai 20 milijonų žmonių miršta badu, neturi duonos, parduoda vaikų nevalion...

Caras. Atsitrauk, kvaily! Ar nematai, kad aš dirbu plianus naujiems kariškiems laivams. Aš jums sakau, skubykit rinkt «nedoimkas», nes reiks šimet daugiau 2.000.000.000 rublių padidinti armijos ir laivyno; reikia pakelt vardas rusiškos tautos, mat kad visi pradeda iš mano valdžios juoktis!..

TARPTAUTIŠKAS ŽODYNĖLIS.

Absolvuot (lot.) atleist, išrišt, užbaigt su kuom reikalą.

Absorbuot (l.) įsiskverbt, įsisunkt į ką.

Abstrakcija (l.) supratimas ko nors mūsų pačių protui persi-
statančio, nors tas kartais nesutinka su tuom, ką matom akimis:
pav. mės nematom dūšios, doros, kaltybės, etc. vienok samprotau-
jam, kad tas yra.

Abstraktiškas (l.) dasiprotėjamas daiktas,

Abstinencija (l.) blaivybė, prisilaikimas nuo įtikimo savo gei-
duliams.

Absurdas (l.) kvailystė, nenuosekli mislis ar darbas.

Abuzas (l.) prievartavimas.

Accelerando (ital.) žodis gaidose, reiškia «spartyn-spartyn».

Acherontas (graik.) požeminis urvas, graikų pasakose — pra-
garas.

Achiliaus letena (g.) žmogaus opioji vieta; Achilles, graikų pa-
sakiškas karžygis, galimas buvęs sužeist tik į leteną.

Achromatiškas (g.) bespalvis.

Achromotopsija (g.) akių liga, kurioje žmogus nebepažįsta
spalvų.

Aktyviškas (lot.) veiklus.

KĄ RAŠO LIETUVIŠKI LAIKRAŠČIAI?

Gradyš tamsuolių verksmai. «Žvaigždės» 7 N randame užtrauk-
tą aukštu tenoru tamsuolių raudą. Viens rašo iš Ambridge, Pa.
teip: «Mus' miestelyje yra būrelis lietuvių, bet visi mažne į bedie-
vius išvirte. Į bažnyčią niekad n'eina ir viską, kas tik yra pasau-
lėje katalikiško, vadina juodašimtišku... «Vienybė» su «Kova» teip
protą apdūmė, jog nebegalį atskirt baltą nuo juodo (suprask: ka-
talikų nuo juodašimčių. R.), nei savo tikrų giminių pažinti. Liūd-
nas padėjimas tų vargšų mus' tautiečių bedievių!» — Mės pritari-
me tai raudai storu basu: ištikro liūdnas padėjimas, jeigu visi Am-
bridge's lietuviai nė giminių pradėjo nebepažit. Tiktai mės abejo-
jame, ar tai bus čia kalta «Kova», nes... tik vieną skaitytoją ten
turime. Begu tai ne nuo šnapso bus atsiradusi liga, teip vad. «deli-
rium tremens»...

Kitas vėla rašo iš Philadelphijos: «Nuo to meto, kaip pas mus
apsigyveno «Kova», socialistų organas, daug lietuvių pametė tikė-
jimą ir elgiasi nelyginant laukiniai žmonės. Daugelis atsiranda no-
rinčių nusipirkt pavienius «Žvaigždės» numerius pas agentą, bet
jis tos vietoj kiša «Lietuvą» bei kitokius laikraščius šmeižiančius
mūsų *dvasišikją* (teip ir skaityk, kaip čia, nes teip ten rašo! R.) ir
niekinančius tikėjimą, teisindamasis neturįs «Žvaigždės». Socia-
listų-gi «Kova» tur agentus ant kožno kampo (Smagu tai girdėt, nės
nė mės patįs nežinojom! R.) ir žėdnam lietuviui brukte bruka į
rankas; užtat nedvyvai, kad socializmas užnuodijo mus' mieste di-
desnę dalį lietuvių... Mano nuomone būtų labai naudingų daiktu,
kad ir «Žvaigždė» pasirūpītų surast sau gerus agentus Philadelphi-
joje, pardavinėjimui atskirų numerių. Tas daug apsunkit socia-
lizmo propagandą. — Tai mat, per septynis metus «Ž-dė» «civili-
zavo» lietuvius, o «Kova» per porą metų visą «Ž-ės» darbą sukabi-
no margiui ant vuodegos ir pavertė lietuvius laukiniais. Bet, sun-
ku su «Ž.» raštininku susikalbėt: jis vadina tą laukiniškumu, kad
«Ž-ės» neperka. Taigi, anot jo sveiko pasakos, visas svietas yra lau-
kiniai, kurie «Ž-ės» neskaito! Nepavydīm sveikam tokios «civiliza-
cijos», nei «Ž-ei» tokių apgynėjų...

* * *

«Lietuvos» 7 N-re, dr. Graičiūnas, paduoda sumanimą, kad jei-
gu ketina (kas?) sušaukt «visuomenišką seimą» lietuvių Amerikoje,
tai reikia sušaukt seimą ne vienam išrinkimui revol. šelp. komiteto,
bet «seimą tokį, kurio užduotis būtų sutraukt kruvon reikalus vi-
sų lietuvių ir išrasti kelią išėjimui iš dabartinio mūsų labirinto,
kuriame mės klaidžiojam ir galo to klaidžiojimo nematom». Ir su-
šaukimui tokio seimo dr. G. reikalauja tokių sąlygų: 1. idant sei-
mas atsibūtų ne greičiau kaip per 6 mėnesius nuo dienos apskelbi-
mo; 2. seimo rengėjai turēt visus, paskirtus seimo svarstymui rei-
kalus, padalit tam tikriems sekretoriams, kurie iš anksto tokius
reikalus sudavadytų; 3. kad kiekvienai ypatai, abiejų lyčių, būtų
galima parašyt referatus, pasiųst sekretoriui, kurie turēt būt sei-
me perskaityti. Anot dr. G. šie reikalai turēt būt seime apsvar-
styti: 1. Reikalai politikos Lietuvoje (ką ir kaip turime šelpti:
partijas, kankinius, mokslaeivius, mokiťojus, mokyklas, etc.). 2.
Reikalai politikos Amerikoje (partijos, mokslaeiviai, mokiťojai,
mokyklos parapijinės, mokyklos svietiškos, mokyklos vakarinės,
agitatyviški susirinkimai, etc.). 3. Reikalai spaudos; laikraštinių-
kystė Amerikoje. 4. Reikalai ekonomiški vertelgų ir darbininkų.
5. Reikalai kooperatyviškų pramonių Amerikoje ir Lietuvoje. 6.
Reikalai lietuviškų parapijų Amerikoje.

Nežiūrīt į sumanytojaus gerus norus, toks seimas, jeigu ir pa-
sisektų padaryt, neatsiektų savo tikslo. Žmonės gimdantīs tokius
sumanims vis da mat nėra apsipazinę su ekonomiškais įstatymais,
kurie valdo visą šį kraštą, podraug patraukia į savo ribas ir atski-
ras ateivių tautes. Paimkim bile vieną ne-amerikonišką tautą
čion Amerikoje: žydus, vokiečius, lenkus ir kt. Jų da po kelis syk
daugiau čion yra už lietuvius. Ar padarė jie ką tokį panašų d-ro
G. sumanimui? Argi jie už mus kvailēsni jau būtų, kad to padaryt
būtų nedasiprotėję? Ne. Pas juos daug daugiau spėkų dvasiškų ir
materijališkų. Bet ekonomiški krašto įstatymai teip čionai įsigalė-
jė, kad kovot prieš juos nėra ką nė mislyt. Sujungt tautiškus ele-
mentus niekados nenusiduos tėnai, kur tūkstančiais mylių lietuvių
grupelės išskaidytos, kur kalba valstijoje niekur nėra pripažita,
kur mės paskestame tarp bangų yankizmo, kaip lašelis vandens jū-
rėse. Tas pats politikoje, bei pramonėje.

* * *

«Lietuvoje» eina juokingos polemikos: SLA. karštesniejie (ir
galima pridėt: pilnesniejie lietuviško ožio) sąnariai, išsvajoję ko-
kius tėnai pavojus S-ui nuo socialistų, velka dabar tuos pavojus
per «Lietuvos» špaltas, — nepamiršdami duot socialistams lekeijų
apie tautišką vienybę; o socialistai ir abelai apšviestėni darbi-
ninkai, tyčia karštuolius erzina. Iš to — abipusinės polemikos, su
tuom skirtumu, kad socialistų polemikose randi ne vieną sveiką
mislį ir praktiškus samprotavimus, o «eselakų» (SLA. sąnarių) «ra-
štuose» didesnė dalis pašvēsta riebiams pasikolijimams.

* * *

«Vien. Liet.» 7 N praneša iš So. Bostono, kad tėnykščėiams lie-
tuviams rengiant apvaikščėojimą «Raudonojo Nedėldienio», 22 sau-
sio, buvusi varoma agitacija, kad apvaikščėojimą išardyt. Ir kas tą
agitaciją stūmė; nagi p. M. Paltanavyčius, buvėsis «Keleivio» re-
daktorius!..

MOSŲ ŽIGUNĖ.

Iėjo redakcijon šioke raštai: J.Sagevyčius «Draugai ir draugės». K.Rutkus «Kokią mums naudą atneša vieši susirinkimai ir diskusijos». J.Žaliūnas «Atsargiau su saurankiais!» B.Gramba «Ilgėjas» [eilės]. Musinas «Rūsų valdžios agonija». J.Kidolius, J.Šukys ir J.Grinius «Atsakymas «Kovos» zeceriams». K.Armonas «Teigu apšviečia mus giedra» [eilės]. P.Repšys «Giesmė ant paminklo 22 sausio» (eilės). Vienturtis «Teisybės jieškotojas». J.Šunskis «Socializmas ir darbininkai». T.Bartkus «Metinė apyskaita 3-čios LS PA. kuopos». Parce iš Pažvelsio «Turėk viltį». A.Žagaras «Reikalaukime trumpesnės darbo dienos» «Už laisvę». Filius Agricolaie «Pasidalinimas». F.Bagočius «Dvasė ir kūnas». Musinas «Iš revoliucionieriaus užsirašomosios knygutės». A.Petratis «Po Šliupni Damijonaitis, o kas trečias!» J.Kancierius «Karšti laikai Kanadoje». Menkutis «Iš vieno» (eilės). Z.Jank. «Mylėk artimą savo» [ei-

14 les]. Vargutis «Bundam ir buskim» [eilės]. Socialisto vaikas «Mano tetis socialistas» [eilės]. Dr. Graičiūnas: «Ten kur moteris viešpatauja», «Pažvilgis į mūsų turtingų ir biednų tėvų vaikus ir jų būdą auklėjimo». J.Šupaila «Naujoji Gadynė» [eilės]. A.Žagaras: 1. «Pustelninkas», 2. «Iš anonimiško laiško Zybčenko pas Petrapi-lės draugą», 3. «Politikos klausimas».

Žinios iš: Pottsville, Bridgeport, Chicago (2), Brooklyn, Los Angeles, Brockton, Wilkes Barre, Mahanoy, Wilmerding, Hazleton, New York, So. Boston, Pittsburg, Worcester, etc. etc.

Stambesni rankraščiai [knygom]: (Iš Europos per NN.):

1. «Kareivių pasipriešinimas», 2. «Politiškas masos streikas», 3. «Iš kur atsiranda nusidėjėliai», 4. S.V. «Kunigai, bedieviai ir socialdemokratai». 5. «Priėkus Engels, jo gyvenimas, darbai ir raštai». – «Kapitalo tūkyba» Lafarg'o, vertė A. Žagaras. «Tėvas ir jaunas amerikietis», vertė J.O.Širvydas. «Kūdikų vergija» Spargo, vertė J.O.Širvydas.

APGAR SINIMAI.

L.S.P.A. finansų apyskaitos.

Iplaukimai:

Mėnesinių: Waterbury, Ct. 9.20. St. Clair, Pa. 3.40*. Brooklyn, N.Y. (už lapkritį) 11.75. J.Skinderis ir K.Žudrich, Clinton, Ind. – po 40 c. *Prenumerata*: F.vigžda. Delray, Mich.; A.Micuta, Waterbury, Ct.; Ch.Arisūnas, Frankfort, Ill.; S.Savickas. Galizin, Pa.; C. Droney ir S.Švedas, Steger, Ill.; A.Jocis; Phila. Pa. – po 2.00. S.Šidlauskas, Brockton, Mass. 2.40. P.Ciras, Lawrence, Mass. 1.50. V. Kurtis, Herrin, Ill.; A.Simonaitis, Brooklyn, N.Y.; A.Rušinas, Phila. Pa. (už subs. k.); S. Billionis, Chicago, Ill.; A.Barkus, Harleton, Pa. – po 1.00. Viso 48.05. Buvo 175.09
Viso 223.14

Išleidimai:

Aptais. «Kovos» egzemp. 1.00. Išrašyta «Volkszeitung» 5.00. Krasos ženkl. 1.07. Tėkniška «K.» dalis (klišės 2.93. popiera 20.40. susstatymas 18.00. spauda 13.60. išsiuntinėjimas 2.10. expresas 1.50, važin. 16c.) C.Org. A. Petračiui susirašinėjimo lėšų 5.00. Išvalymas spaustuviės 75c. Viso 71.51

Iplaukė 223.14
Išėjo 71.51
Lieka 151.63

„Kovos“ Fondan:

Stovyklė, raidžių 19.54
Buvo 296.38
Lieka 276.84

LSPA. Centro Išdininkas

T. Andziulaitienė

AUKOS.

Revoliucijos reikalams:

Chicago, Ill. nuo koncerto per Naujus Metus 50.00
New York, N. Y. nuo susirinkimo, pas Strazdą: K. Čiu-

berkis, S.Strazdas, J.Tamašauskas, A.Gabris – po 1.00. P.Narvydas, J.Jukelis, V.Vaičiulis. A.Slančiauskutė, K.Strazdienė – po 50c. Viso 6.50

Waterbury, Conn. nuo prakalbų: J.Bany, J.Miknaitis, J. Burokas – po 1.00: J.Priceyčius, Rasimas, A.Jurkunas, J.Žemaitis, V.Pautienius K.Kažemėkas – po 50c. P.Stepanavyčius, J.Bekeris, K.Laskevychius, M.Kaluckis, V.Karbauskas, A.Stočkus, V.Jokimaitis, J.Martišius B.Kamaitis, T.Teikman, Rudolj Ande, B.Z., E.Z., Arminas, A.Balmer, V.Navickas, J.Dani-sevyčius; Danisevyčienė, M.Ulinskas, A.Ulinskienė, J. Bibinskas, V.Bendleris, S.Senkus, J.Navickas, A. Bagdanavyčius, M. Kulbokutė, O.Bagdanavyčienė, J.Česnius, S.Garnauskas, K. Krakauskas – po 25c. Smulkesnių 3.75. Viso 17.25

Wilmerding, Pa.: S.Praškiavyčius, 1.00. J.Vaitkevychius, A.Vaitkevičienė, B.Vaitkevičienė, P.Katriukštis, V.Katriukšči-stiene, A.Markunas, J.Aliukevyčius – po 50c. A.Marculevičius, M.Marculevyčienė, F.Marculevyčius, K.Marculevyčius, B.Marculevyčienė, F.Valickas, A.Valickienė J.Valickas, J. Yalickiutė – po 25c. Viso 6.75

Spring Valley, Ill.: J.Miežiailskys 1.00. L.Lenkaitis, J. Baniulis – po 75c. M.Kairis, J.Gvazdikas, J.Misiunas, A.Langalis – po 50c. S.Jekševychius, J.Jakubonis, J.Šalašavyčius, O. Valančiutė, J.Masiokas, T.Žarnauskas, B.Dočkus, J.Brusokas, A.Masiokas, J.Lėvykis, K.Žėgunis, K.Kučinskas, A.Kučinskas, N.Gedvilas, A.Gustaitis, L.Kučinskas, A.Kučinskienė, M. Bendorius, A.Masiokas – po 25c. smulkesnių 1.75 [5.50 kankiniams]. Viso [išėjus 5.50 kankiniams] 5.50

Worcester, Mass.: J.Baltusis, J.Tumosas – po 1.00. J. Juška, J.Sutkėvičius, K.Žemaitis, J.Kairaitis, A.Bernatas, J. Juška, J.Klimas, K.Dielinikas, V.Gražulis, J.Grinius, A. Petrik, M.Gillius, A.Manasiutė, P.Plakštis, J.Karsokas, J. Marazas, J.Batusas – po 50c. M.N. 40c. J.Minsevichius 35c. E.Juškevičius, J.Smalleitis, A.Valatkevičius, A.Sviderickas, A. Litterickas, V.Rudnickas, M.Dusiavyčius, J.Tumosas, J.Baltusis, V.Narlijauskas, S. Butkevychius, K.Asakevyčius, K.Dula-vičius, A.Žemaitienė, Rudnickas, A.Patevičius, J.Sinkevyčius, A.H., P.Tumosas, Dėdinas, A.Dameika, J.Kurapkaitis, P.Kaluzevičia, J.Galackas, J.Rudnickas, K.Žemaitis, J.Balanus, M.Pauliukanis, P.Samulis, V.Balonas, J.Špaila, A.Bun-kis, S. Butkevychius, J.Sciuka, J.Manasas, P.Kalukavyčius, V.Babonas, O.Mincevyčienė, A.Kavaleuskienė, S.Giedraitis, Conektikos Dedė, S.S., M.Kupstienė – po 25c. Joganta 15c. Viso gauta 16.00

Buvo 1068.27

Viso 1190.27

Aukos Kankintiniams.

A.Brazys, Springfield, Ill. 25c. Hartford, Conn. liet. 1.00
Spring Valley, Ill. lietuvių 5.50. Viso 6.75
Buvo 7.90. Viso 14.65

Philadelphijos 1-mai Kuopai.

Visi draugai I-mos kuopos LSPA. užprašo- mi atsilankyti 26 vasario (utarnike) 8 val. vakare, Laisvės Kliubo salėn, po N. 943 So 2-nd str. Bus daug svarbių reikalų, tarp kurių reikalingiausias, nusamdyt salę diskusijoms.

Sekr. A. Bernotas.

Prakalbos.

Grand Rapids, Mich. 51. Kuopa parengė prakalbas, sekanciose 2 nedėldieniuose, Wil-mot salėje, kerte 38 Leonart St. ir Scribner.

3 - kovo, bus aiškinta «Kas tai ira blogi me-tai ir jų priežastis».

17 - kovo, – «Ar dabar nėra baudžios?»

Kalbes drg. A. Petratis, C. Organiz. Kiek- vienas yra kviečiamas atsilankyti.

KOMITETAS.

Prakalbos.

Atsibus nedėlioį 3 d. Kovo, 2.30 po piet, ant virsaus Bagočias vakarines mokslaines, po No.2226 Forbes St. Pittsburg Pa.

Tuomi atsidarys mėnesinēs prelėkoijos, dis- kusijos ir pasikalbėjimai apie socializma, kal- bėtojų netruks.

Visi draugai konoskaitlingiausiai atėikit ir atsiveskit norinčius prisirašit.

6 - tos kuopos KOMITETAS.

Prakalbos.

Atsibus nedėlioį 24 d. vasario, 2.30 po pietų ant Enterprise National Bank, Beari ave ir Franklin St. Allegheny, Pa. Drange bus su tverta darbininkiška – laisva pašelpine draugis- tē ir knygnas. Kalbėtojų netruks. Atėikit ko- noskaitlingiausiai.

55-tos kuopos KOMITETAS.

AGENTAI „KOVOS”.

M. A. IGNOTAS, 1028 So. 2-nd st.	Philadelphia, Pa.
E. FROOMES, 73 Grand str.	Brooklyn, N. Y.
J. GERDAUSKAS, 54 Lafayette ct.	New Britain, Conn.
F. NARVIDAS, 544 W. 49-th str.	New York, N. Y.
J. STAŠKUNAS, 1515 Sheffield st.	Allegheny, Pa.
A. STANELIS, 74 West st.	Newark, N. J.
J. ULINSKAS, 284 Moyallen st.	Wilkes Barre, Pa.
J. ŽVINGILA, 1711 E. Matheny ave.	Springfield, Ill.
J. ŽEMAITIS, 824 Bank st.	Waterbury, Conn.
J. RAULINAITIS, 25 W. 2nd st. (room 21)	So. Boston, Mass.
K. LESEVYČIUS, 60 Wells st.	Hartford, Conn.
Ch. MAJAUSKAS, Box 413.	Westville, Ill.
B. KAJAUSKAS, Box 659	Wilmerding, Pa.
J. Petrikis, 1514 Ross ave.	Scranton, Pa.
J. Vaitekėvičė, 40 Walnut st.	New Haven, Conn.
J. Jasulevičius, Bx 6	Minersville, Pa.
P. Naudžiūsis, Bx 342	East St. Louis, Ill.
A. Ramanauskas, 122 Essex st.	Lawrence, Mass.
M. Gliškė, 989 Bank st.	Waterbury, Conn.
A. Diržulaitis, 155 Metropolitan av.	Brooklyn, N. Y.
A. Baltrušaitis, Box 83	Shenandoah, Pa.
T. Kubilskis, 86 Porter ave.	Brockton, Mass.
J. Keršis, Box 325	Wilmerding, Pa.
J. Merkuševičius, 524 W. Mahanoy st.	Mahanoy City, Pa.
J. Luliza, 22 So. Greene st.	Baltimore, Md.
V. Kvedera, 9 W. Camden st.	Baltimore, Md.
A. Dumbrius, Box 512	Melrose Park, Ill.
F. Bagočius 1914 Annst.	Pittsburg, Pa.

Kelaujantis agentas K. Rutkus.

A. Simonaitis, 107 Bond st. Elizabeth, N. J.

SUSIRINKIMAI.

Cleveland, O., 3-čia k. LSPA. laikys susirinkimus dasyk mėnesy: 1. kas 1-mą utarninką, 7 val. vakare ir 2. kas 3-čią nedėdienį, 3 val. po pietų. Atsibus po nr. 210 Central Viaduct.

Kuopos sekt. J. LABANAUSKAS.

Chicago, Ill., 4-tos kuopos LSPA. susirinkimai atšibuna pirmas bus laikomas po visas dalis miesto su prakalbon. O antras, mėn. susirinkimas atsibus paskutiniam nedėdieny kožo mėnesio 2 val. po pietų, po No. 869-33rd place.

Organizatorius J. JANČAUSKAS, 95 Canalport ave.

New Britain, Conn. 5-ta LSPA. kuopa laiko susirinkimus kas 1-mą ir 3-čią nedėdienį kožo mėnesio, svetainėje „Socialist Party Headquarter”, po nr. 268 Main str.

Sekt. K. S en k us, 201 Washington st.

Pittsburg, Pa. 6-ta kuopa laikys susirinkimą 3 d. Vasario (February) 3 v. po piet., F. J. Bagočias mokelainėj, 2226 Forbes str.

KOMITETAS.

Rochester, N. Y. 7-ta k. LSPA. susirinkimai laikosi paskutiniam nedėdieny kiekvieno mėnesio, po No. 328 Clif-ford str.

Sekt. K. VAIVODA, 43 Spring st. Brockport, N. Y.

Wilkes Barre, Pa. 9-ta kuopa laiko susirinkimus kas 1-mą nedėdienį kožo mėn. Kampas E. Market st. ir Meade str. 4 val. po piet.

Sekt. J. ULIŠKAS.

Newarko, N. J., 11-ta kuopa LSPA. laiko susirinkimus kas pirmą ketvergą kožo mėnesio, po No. 103 Jackson str. 7.30 val. vak.

Sekt. A. STANELIS, 74 West str.

Springfield, Ohio, 12 k. LSPA. susirinkimai atšibuya kas pirmą nedėlią mėnesio, po No. 166 E. Main str.

Baltimore, Md. 14-ta kuopa laiko susirinkimus kožo mėnesio pirmą pėtynčią, 8 val. vakare, Lietuviskoj salėj ant Barre str.

Org. P. GRINIUS, 210 S. Eutow st.

Minersville, Pa. 15-ta LSPA. kuopa notarė laikyt susirinkimus kiekvieną pirmą nedėdienį kožo mėnesio, 2-rą val. pietų, salėje J. Lietuvnicko.

Prat. rašt. J. RAMANAUSKAS Box 151.

Brockton, Mass. 17-ta LSPA. kuopa laiko susirinkimus 1-mame utarnike kožo mėnesio, 7 val. vakare, salėje L. J. K. I Arthur st.

Fin. Sekt. V. J. PETKŪNAS, 303 N. Main st.

Brooklyn, N. Y. 19-ta kuopa laikys mėnesinius susirinkimus nedėlioms po pirmam. Prasidės nuo 2 val. po pietų. Teipgi bus laikomi susirinkimai kožną panedėj nuo 7.30 vakare svetainėje 73 Grand Str. Brooklyn, N. Y.

Sekt. M. JOKUBAUSKAS.

Chicago, Ill. 22-ros kuopos susirinkimai laikys naujoj vietoj: M. Mieldažio salėje, 68 W. 25-th st. Susirinkimai su diskusijoms bus laikomi dusyk mėnesy: po 1-am pirmą subatvakarį ir po 15-tam.

Sekt. J. KRILIŲKYČIUS, 68 W. 25-th str.

Spring Valley, Ill. 23-čia k. laiko susirinkimus kožną ant-rą ir paskutinę Nedėlią mėnesio, 4-tą val. po pietų. 1-as susirinkimas bus Partijos reikaluose; 2-as diskusijų. Laikysis M. Mažeikos salėje, ant Dakota str. Sek. J. BANULIS.

Plymouth, Pa. 24-ta kp. LSPA. laiko susirinkimus 1-mą ir 3-čią seredą kiekvieno mėn., nuo 8 iki 10 val. vakoro, po No. 1 Church st. [kertė Centre ave. ir Church str.] 1-as susirinkimas byva dėl partijos ir kuopos reikalų, antras — lavinimois arba apšvietos.

KOMITETAS.

Naugatucko ir Union City'ės, Conn. 25 LSPA. kuopa laiko savo susirinkimus dusyk ant mėnesio: 1-mą seredą po pirmam kožo mėnesio laiko mitingą su protokolu, o 3-čią seredą po pirmam laiko pasikalbėjimo susirinkimą. Vasa-da prasideda 7.30 vakare, Lietuviskoje salėj Linden Parke.

Kuopos sekt. B. ŽIURYS.

New Haven, Conn. 27-ta kuopa LSPA. laiko susirinkimus kas seredos vakarą, pradėjus nuo 8 val. L. U. Kliube, 521 Grand Ave.

KOMITETAS.

Senandorio 25-ta k. LSPA. laiko susirinkimus kas dvi savaiti, ant kampo North-West Main ir Lloyd ulyčių, ruimas 5.

KOMITETAS.

Springfield, Ill. 29-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 3-čią nedėdienį kožo mėnesio, 7 val. vakarė, Paddy William salėje, po nr. 122 1/2 N. 6-th str.

Sekt. J. KLENBAUSKAS, 7 Mil Row

So. Bethlehem, Pa. LSPA. kuopos susirinkimai laikosi po No. 710 5-th str.

Organizatorius J. GAŠVA.

Waterbury, Conn. 34-tos kuopos LSPA. susirinkimai atšibuna sekančial: mėnes. susirinkimas partijos ir kuopos reikaluose 3-čiame ir diskusijų 1-mame nedėdieniuose kožo mėnesio, 7 1/2 v. vakare, po nr. 989 Bank str.

KOMITETAS.

Worcester, Mass. 40-tos LSPA. kuopos susirinkimai atšibuna du kart per mėnesy: kas 2-rą ir paskutinę subatą mėnesio, nuo 7.30 vakare, Socialist Headquarters kliube 16 Mechanic st.

Fin. Sekt. V. NARIJAUSKAS, 2 Suffolk st.

Bridgeport, Conn. 41-ma LSPA. kuopa laiko susirinkimus kas 1-mą mėnesio nedėdienį, po No. 426 Main str.

Org. J. G. SAGEVYČIUS.

Easton, Pa. 42-ra LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 2-rą nedėdienį kožo mėnesio, po No. 660 Pine str.

KOMITETA.

St. Louis, Mo. 44-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 3-čią nedėdienį kožo mėnesio, 2 val. po pietų, Haru-gari salėje, kampas 10-tos ir Carr gatvių

Sekret. J. K. VASILIAUSKAS, 1701 N. 10-th st.

Passaic, N. J. 45-ta LSPA. k. laikys susirinkimus kas pir-mą nedėdienį kiekvieno mėnesio, svetainėje p. J. Apaljan-skio, 162 First st. 5 v. vakare. Užprašom visus atsilankyti.

Organiz. P. SAKATAUSKAS, 9 Aspen st.

Mahanoy City, Pa. 46-tos LSPA. kp. susirinkimai atšibus sekančial: mėnesinis susir. partijos ir kuopos reikaluose laikys paskutiniame ir diskusijų antrame nedėdieniuose kožo mėn. po No. 304 W. Centre str.

Sekt. J. MICKUNAS, 1233 E. Pine str.

Panna, Ill. 48-ta kuopa laikys savo susirinkimus dusyk mėnesy — po kožo 10-tos ir 25-tos seredom.

Pašt. prst. ir turtų, J. Prodzifinas.

Hartford, Ct. 49-tos LSPA. kuopos susirinkimai atšibuya 3-čiam nedėdieny kožo mėnesio po N 60 Wells Str.

S. STANKEVYČIUS, Organizatorius 60 Wells St.

Mc Kees Rocks, Pa. 50-ta LSPA. kuopa laiko susirinkimus kas antrą šventadienį kiekvieno mėnesio, 3 1/2 po pietų, pas kuopos sekretorių K. Česuną, 217 Bill Ave., Mc Kees Rocks, Pa.

New York, N. Y. 52-ra LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 1-mą ir trečią panedėjį, pusej po 7 vakare, po adresu: 109 East 3-rd st., tarpe Ave A. ir Ave 1.

Kuopos Sekt. J. J. DANIELIUS.

Jersey City, N. J. 59-ta LSPA. kuopa laiko susirinkimus kas trečią nedėdienį kožo mėnesio, 3-čią val. po pietų pas drg. Granskį, po nr. 200 Warren st.

KOMITETAS.

St. Clair, Pa. 53-čia LSPA. kuopa laikys susirinkimus ko-žną ketvergą po 1-mai dienai mėnesio, 7 val. vak., pas drg. Didulaitį. Mielai visus draugus užkviečiam ir prašom atsivest naujų.

Sekt. A. Ž u k a u c k a s.

Courtney, Pa. 54-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas mėnuo, pripuolančiame po 15-tos mėnesio dienos nedėdie-ny, nuo 3 val. po pietų.

Organ. D. LEKAVYČIUS, Bx 7

Allegheny, Pa. 55 tos LSPA. kuopos atšibus susirinkimai kas antrą ir kas ketvirtą nedėdienį mėnesio, 3 val. po pie-tų, namuose išdininko, J. Stasevičiaus, po n. 1112 Magnolia.

Youngtown, Ohio 56-ta kuopa laikys susirinkimus du kart mėnesy: po 1-mai ir po 15-tai nedėdieniuose, 2 val. po pietų, po N 262-266 E. Federal str. room 19.

Organi. J. J. SMALIS, 270-274 E. Federal str.

Wilmerding, Pa. 57-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus antrą ir paskutinę nedėdienį mėnesio, L. N. Kliube.

Elizabeth, N. J. 58-ta LSPA. kuopa laiko susirinkimus kas antrą seredą kožo mėn., po N 111 Pine st. J. Buturoso salėj. Sekretorius K. AKALIS, 105 Bond st.

ADRESAI

Liet. Soc. Part. Am. Centro Komiteto:

Organizatorius A. Petratiss,

397 N. Front str. Grand Rapids, Mich.

Sekretorius susin K. Rutkus,

1418 So. 2-nd st., Philad. Pa.

Sekret turtų — P. Bukšnaitis,

140 Washington st., New York, N. Y.

Išdininkas — T. Andziulaitienė,

2135 So. 9-th str., Philadelphia, Pa.

Knygijus — A. Bernotas,

1418 So. 2-nd str., Philadelphia, Pa.

Lietuviškos Literatūros Agentura.

Visos knygos Lietuvoskoj kalboj ēsan-čios yra gaunamos, teipgi užrašinėju vi-sus liet. laikraščius. Kiekvieno sykiu duodu knygas dovenų. Atsileipk katalogu, idėdam už 2c. marke. Knygnams sutaisau knygas, apdarau ir suregystrovaju. Kreipkities visad pas savo draugą mokslaeivį.

Pusej pelno nuo knygu kas mėnisi priduosiu LSPA. Literatūros Fondui.

Fortunatas J. Bagorius.

Box 1399 Pittsburg, Pa.

PIGI KURPIŲ KRAUTUVĖ H. Adelston.

725 So Second Str. Philad. Pa.

Visokios, naujausios mados czeverykai, vyrams, moterims ir vaikams. Susisizneka lietuvizkai. Pigios prekės.

VIENTAINIS LIETUVIŠKAS

SALIUNAS

JULIUS GALMIN

Visoki skanus švieži gėrimai: alus, degtinė, vynas, likeriai; puikūs cigarai.

400 Mechanic st., Camden, N. J.

Bell Phone, 868-x E. Phone, 1683-A.

— TEMYKITE! —

Newarko lietuviai, kurie nori nusitraukti fotografijas tegul ateina pas mane. Darbas atliekamas kuopiukiausiai, teip kad kožnas atsi-lankęs pas mane liks užganėdintas

J. Pomranz,

120 Springfield ave. NEWARK, N. J. (9)

„Kova“

Išeina kas penktą dieną. Prenumerata į visas dalis svieto:
metams \$ 2.00
pusmečiui \$ 1.00

Apgarsinimų prekė:
sykį coils 50c.; coils per mėnesį, 1.00; coils per metus, 10.00.
Siunčiant raštus, pinigus ir visokiuose redakcijos reikaluose susirašant, reikia adriausot;

„KOVA“

1418 So. 2-nd Str., PHILADELPHIA, PA.

„KOVA“ The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J.O. Shirvydas, 1418 So. 2-nd Str. Phila. Pa.
Subscription rates:
One year in all parts of the world, 2.00;
Six months „ „ „ „ „ „ 1.00
Advertisement rates on application.

Shepherd's APTIEKA

N.E. kampas 2 ros ir Dickinson Str.,
Philadelphia, Pa.

Ant Akmenu Railroad Laikrodėlis

Patentuotas reguliatorius, ausuke užsukamas ir nustatomas, vyriškas ar moteriškas, 18 K auksuotas, dvigubi „Hunting“ lukštai, gražiai iškvietkuotas. Tikrai gerai rodo. Yra visur vartojamas geležinkelio tarnų, kaip geriausiai laikantis; gvarantuota ant 25 m

Šį laikrodėlį pasiūšime C.D.O. ant kiekvieno adreaso, su paviljimu išegzaminuoti. Jeigu bus toks kaip rašoma, užsimekėk expresul \$ 5.75 ir atvežimo kaštus ir pasiūšime laikrodėlį, jei ne, nemokėk nė vieno cento. Atmink, kad už tokį pat laikrodėlį kitur mokėsi \$ 35.00. Prie laikrodėlio dar pridėdam 14K auksuotą labai gražų lencitgėlį su kompasu dyka!

EXCELSIOR WATCH CO.,
902 Central Bank Bg, Chicago.

Louis Steitz

Agulniai pardavinėja degtinę, vyną,
alų, porterį ir girą.

Agentas ir pirklys WIEDEMANN'Ų alaus.
1120 PENNSYLVANIA AVE. ALLEGHENY, PA.

Lietuviu Gydytojas

A.L. Graičunas, Ph. G.M.D.

3202 So. Halsted st., kampas 32-ros gatves, Chicago, Ill.

Lietuviai, nesiduokit save apgaudinėt visokiems profesoriams, specialistams ir šundaktariams, pas kuriuos tik pinigus sukisate, o sveikatos ir teisingos rodos negaunate. Jei sergi kokia liga, eik pas Dr. A.L. Graičuną, jis duos tau teisingą rodą DYKAI ir pasakys, ar galima išgydyt ir kaip ligai gydymas trauksis. Dr. A.L. Graičunas nesuvaldžio nei vieno ligonio ir iš pirmo pamatymo pasako, ar ligonis išgydomas, ar ne; kurį apsilima išgydyt, išgydo greitai ir už mažą užmokestį.

Už sužeistus visada užstoja ir kompanijų agentai nenuperka manęs. Sužeistiems prie darbo, karų, geležinkelių ir t.t., suteikia greitą pagalbą ir rodą.

Gydo visokias ligas: vyriškas, moteriškas ir vaikų ligas. Valandos priėmimo ligonių kasdien ir nedėlioms: Nuo 8 ryto iki 10 val. vakare.

Telefonas 7399 Yards.

EXTRA!

nauja didele

daktariška

EXTRA!

lietuvišką

KNYGĄ

VADOVAS IN SVEIKATA.

Trečiu kart atspaudinta ir vel 50 tukstančiu egzemplioru. Parašyta Profesoriaus Dr. E. C. Collins M. D. trečias atspaudinimas, su daug nauju pridedimu ir pnuatesniu paaiškinimu, apie visokias ligas ir kaip buti sveiku ir laimingu, — pripildita per: **DIREKTORIŲ DR. COLLINS MEDICAL INSTITUTO.**

Toj naujoj knygoj — teipat yra daug koleratovų paveikslu, perstatant visas paslaptis subudavojimą žmogaus kuno ir organų vidurines sistemas; teipat ir kudiški motinos viduriuosų nuo minutes prasidėjimo iki užginimo, vienuolika permannose ir augimą viduriuose. Toj knygoj yra daug slaptųjų atidengimų labai akvų žiniu, apie lytiską susinesimą; apie ką dar iki šiol nieks taip aiškiai ir atvrai, neatidenge ir nepaaiškino Lietuviškai.

Tą Dideji Naujoji knygą „VADOVAS IN SVEIKATA“ nors kastoja 45 cen. bet kuris atsius 10 cen. stāpoms už prisuntimo kaštus ir savo adresą, tai jį, bus prisiusa kožnam; kaip vyrams taip moterims, sveikiems ir sergantiems, visiems yra labai naudinga, tą knygą. Kas ją perskaitys (kurie yra didumo per 200 dideliu lapu) ne tik mokes kaip buti sveiku ir laimingu, bet ir daktariškai mokliškai apsišvies. Tie ką jau dabar serga o nori buti sveikais, bet be geru Doktoru ir vaistu negali but išgyditi, — tai Dr. E. C. Collins Medical Institute, apart paties Profesoriaus yra daktarai Specialistai ant kožnos ligos ir geriausie išrasti vaistai Instituta Laboratorijoj, su kuriais nieks negali susilygint ir aprašant ligą per gromatą arba atejus in Ofisa, kokio vardo liga nebutu, tampa be apsirikimo išgyditi, jeigu liga yra dar išgydoma — kaip vyrai taip ir moteris. Atejas in Ofisa arba rašant tik Lietuviškai geriause išreikt savo jausmus ir nesveikuma. — Vaistus išsiučia per Expressa. in visas dalis Amerikos Suvienytu Valstiju, Canada, Mexica, Europa ir kitas dalis pasaulės. Rašant adresuok:

Dr. E. C. Collins Medical Institute,
140 W. 34th St., (netoli Broadway) New York, N. Y.

Ofiso Adinūs: nuo 10:30 ryto iki 5 po piet, Šventoms dienoms nuo 10 iki 1 po p, ir vakarais: Utarike, Seredo, Ketverze ir Penytčioj nuo 7 iki 8 adinal.

Atkreipiu atydą savo draugų ir vienuolių lietuvių, kad mēs apturėjome dabar didžiausį pasirinkimą

Drapanu, Skrybeliu ir Czeveryku.

DIDŽIAUSIA ŠAKROVA OVERKOČIŲ VISOKIOSE PREKĖSE

NAUJAUSIOS ŽIEMINĖS MADOS.

Viską tą parduodam labai prieinamoj prekėj.

Prosinam vienus metus **UŽ DYKA!**

L.Freedman & Son.

VIENA PREKE

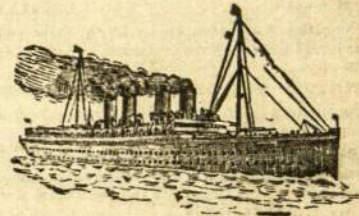
Drapanu, Skrybeliu ir Czeveryku.

Kampas South ir 4-tos.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA

Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiučia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikiety į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.